

ରନଡ଼ (Grammar)

ଆଡ଼ାଂ ସାଢ଼େଂଶ

ରଡ଼ କ ନାପାୟ ସାହିଜ୍ ପୁଷ୍ଟିଓ ଲୌଗିତ୍ତେ ଯାହା ପୁଥିରେ ରଡ଼ କ ରେୟାଃ ଭାଂଘାର ଅଲ ଆକାନା ଅନାଗେ ରନଡ଼ ବ ମେତାଃ କାନା। ପଞ୍ଜିତ ରଘୁନାଥ ମୁରମୁ ଆଃ କାଥା ଲେକାତେ ନଓୟା ଦ ରଡ଼ ଆର ନଡ଼ କାଥା ମିଲିଓ କାତେ ହୁୟ ଆକାନା। ହଡ଼ କ ରଡ଼ା — ଲେଲହା ଦ ରଡ଼-ନଡ଼ ଗେ ବାମ ଯୁତ ଅଚୟା। ରଡ଼-ନଡ଼ ଖନଗେ ରନଡ଼ ହୁୟ ଆକାନା। ଆରହଁ ମିଞ୍ବାର ହଡ଼ ଦ ରଡ଼ ଆରି ବାଂଘାନ ଭାଂଘାର ପତବ ହଁ ବ ମେତାଃ କାନା।

ମୁରମୁ ଗଞ୍ଜେ ଦ ରନଡ଼ ଲୀୟ ତେଦ ମେନେଃ କାନାୟ — ‘ରଡ଼ କ ଜୁତ ସାହିଜ୍ ରଡ଼ ଗାନ ଅଚୟ ତେୟାଃ ଧୌଡ଼ ସୁତୁର ଗେ ରନଡ଼’।

ରଡ଼ ବାଡ଼ାୟ ମାଡ଼ାଂରେ ଆବ ବାଡ଼ାୟ ହୁୟଃ ତାବନା ଆଡ଼ାଂ। ଆଡ଼ାଂଗେ ସାମଟାଓ ଲେନଖାଜ୍ ରଡ଼ରେ ବନଦଲଂଆ। ଅନାତେ ଆଡ଼ାଂ ବାଡ଼ାୟ ଦ ନିହୌତ ଜୌରୁଡ଼ କାନ ଗେୟା।

ଏଟାଃ ଜୀବ ଜିୟାଲି ଯେ ବାଂଘ ରଡ଼ ଦାଢ଼େୟାଂଆ ଅନାରେନାଃ ଆୟମା କାରଣ ମୁଦରେ ମିଞ୍ବଟାନ ଦ ହୁୟଃ କାନା ମୁଠିନ ରେୟାଃ ଗଡ଼ହନ। ମାନମି ମୁଠିନ ଭିତରୀ ଆର ବାହରେ ରେୟାଃ ଗଡ଼ହନ ରଡ଼ ଲୌଗିତ୍ତେ ସଲହେ ଗେୟା।

ସେଲେକା —

କେଓୟା — ରାଓୟାଲ ଆର ତାତଲେ ଆଡ଼ିଂଗ ରାକାବ ରେୟାଃ ସୁବିଧା।

ଜାଂ ଜିଲ — ଲୀବିଦ୍ ଆର ଲାଡ଼ାଓ ରେୟାଃ ସୁବିଧା।

ଲୁଟି, ଡାଟା, ଆଲାଂ, ଗିତୀତ, ତାୟମ ଆଲାଂ, ତୀରୁ, ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ, ଜିଓୟୀ କୁଞ୍ଡଲି — ନଓୟା କ ସାନାମ ରଡ଼ ଲୌଗିତ୍ତେ ଆୟମା ଲେକାତେ କ କୌମିୟା। ଆବ ହରଦମଗେ ସାଁହେଂ ବନ ହାତାଓୟା ଆର ଆଡ଼ାଗା। ମଚା ସେନତେ, ମୁ ହରତେ ସାଁହେଂ ହାତାଓ କାତେ ସଜହେ ସାଁହେଂ ନୌଲି ସେନତେ ଜିଓୟୀ କୁଞ୍ଡଲି ରେବନ କୋଲେଂ କାନା। ଆରହଁ ଜିଓୟୀ କୁଞ୍ଡଲି ଖନ ଅନା ସାଁହେଂ ହୟ ବାହରେ ଓଡ଼ୋଂଆଃ କାନା। ନଓୟା ସାଁହେଂ ହୟ ବାହରେ ଅଡଂଆଃ ଜହଂଗେ ଆବବୋ ରଡ଼ା। ସାଁହେଂ ହୟ ବାହରେ ଅଡଂଆଃ ଜହଂ ପୌଲୋରେ କାନ୍ଟା ସେ ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ (Vocal fold)ରେ ତାପିଂଂଆ। ତାଲାରେ ଚିରୀ ପାତଲା ଛାଲେତେ ବେନାଓ ନଓୟା ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ ହୟତେ ଠେଲାଓ ଲେନଖାଜ୍ ଫାଁକ କାତେ କାଁପାଂଆ। ରଡ଼ ଅକ୍ତ ନଓୟା ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ ଥାରଥାରାଂଆ। ଅକା ଅକ୍ତ କମ ଅକା ଅକ୍ତ ବିଶି। ନଓୟା ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ ଚେତାନ ସେଜ୍ଦ କେଟେଜ୍ ମାଛା ଡାକନିଜ୍ତେ ଏସେଂ ତାହେନା। ବାହରେ ଖଜ୍ ଜଟେଂ ଲେଖାଜ୍ ମିଞ୍ବଟାନ ନାସେ ଉସୁଲ ମାଛା ଆୟକୌଂଆ ଆର ଅନା ତାଲାରେ କାଁହ୍ ଚୁଲୁଂ ଫାଁକ ଆୟକୌଂ ଅନା ଦକ ମେତାଃ କାନା Adams Apple (କାନ୍ଟା)। ସାଁହେଂ ହୟ ଅନା ତାୟମ ତାପିଂଂଆ ଗିତୀତ୍ତେ (Epiglottis)। ସାଁହେଂ ନୌଲି ଚେତାନରେ ମିଞ୍ବଟାନ ଡାକନିଜ୍ ଲେକାନ ଅଂଶ ମେନାଂଆ। ନଓୟାଗେ ଗିତୀତ୍ତେ। ରଡ଼ ଅକ୍ତ ନଓୟାଦ ଚେତାନ ଲାତାରଂଆ ଆର ଜମ ଅକ୍ତ ଡାକନିଜ୍ ଲେକା ସାଁହେଂ ନୌଲିୟ ଏସେଦା। ଅନାତେଗେ ଜମ ବାଂଘାନ ଓ଼ୁ ଅକ୍ତ ରଡ଼ ଲେଖାଜ୍ ଖିଜୋଂଆବୋ ଆର ମନେୟାବନ ଜାନିଜ୍ ଅକୟ ଚଂଏ ଓ଼ୁମିଂ କାନା। ନଓୟା ପରେ ସାଁହେଂ ହୟ ଅକାରେହଁ ବାଂ ତାପିଂଂ କାତେ, ନାସେନାଃ ତାପିଂଂ କାତେ ସେ ବାଂଘାନ ପୁରୀଗେ ତାପିଂଂ କାତେ ମୁ ହରତେ ବାଂଘାନ ମଚା ହରତେ ଓଡ଼ୋଂଆଂଆ। ନଓୟା ଅକ୍ତ ଆଲାଂ ଦ ମଚା ଭିତୀରେ ରାକାବ୍ଆ, ଆଡ଼ିଂଗନା, ଲାହାଂଆ ତାୟମଂଆ ଆର ହଡ଼ିଂଂଆ, ଅସାରଂଆ, ଖୁଲୌଂଆ ବନ୍ଦଂଆ ଲୁଟିକିନ ଲାଡ଼ାଂଆ। କେଓୟା ଚେତାନ ଲାତାରଂଆ। ମୁଠିନ ରେନାଃ ଜାଂଝିଲଗେ ନଂକାୟ ହଚରେ ଗଡ଼ୟ ଏମା।

ଲାତାରରେ ମୁଠିନ ରେୟାଃ ଚିତୀର ଏମ ହୁୟେନା। ନଓୟା ସାମାଂରେ ଦହ କାତେ ପାଡ଼ହାଓ ଲେଖାଜ୍ ବୁଝାଂରେ ସୁବିଧା ହୁୟଂଆ।

ଆଡ଼ାଂ

ମୁଠିନବନ ଏଞ୍ଜ କେଂଆ । ଜାନିଜ୍ ଖାନ ପୁଞ୍ଟୀଓ ସାହିଜ୍ ଗେବନ ବୁଞ୍ଜିଓ ତିୟୋଂ ଆକାଦା । ନିତଂଦ ଆଡ଼ାଂ ଆର ଚିକି ଲୀୟତେ ମିଞ୍ବାର କାଥାବନ ବାଡ଼ାୟ ଲେଗେ ।

ଯୁଦି ଯାହାଁୟ ସାନ୍ତାଡ଼ିଗେମ କୁଲିୟେ, ଆମ ଯାହାଁ ପୌରସିତେମ ରଢ଼େଂ କାନା; ଅନାରେ ତିନୀଂ ଆଡ଼ାଂ ମେନାଂଆ? କୌଟିଜ୍ ଭାବିତ ଏଞ୍ଜ କାତେ ହୟଥ ମେନାୟ ପେ-ଗେଲ ଗଟେଜ୍ ଲେକା! ମେନେକ ୭, ୦, ୬, ୩, ୧, ୭, ୮, ୯, ୦ ।

ଆଲେ ଦ ଲେ ଲୀୟା ବାଂ ମାହାଶୟ ଠିକ ବାମ ଲୀୟ ଦାଢ଼େୟାଦା । ଆଲେଦ ତିନୀଂ ଆଡ଼ାଂଲେ କୁଲି ଆକାଂ ମେୟା, ଚିକି ଦ ବାଂ । ଚେଦାଂ? ଆଡ଼ାଂ ଆର ଚିକି ଦ ବାଂ ମିଞ୍ବତେ?

ବାଂ, ଆଡ଼ାଂ ଦ ହୁୟଂ କାନା ଉଚରୀନ ଆର ଚିକି ଦ ହୁୟଂ କାନା ଅଲ ଚିତୀର । ଆୟମା ପାପାଡ଼ିହାଓ କଗେ ହାହାଂଡ଼ାଂ ଆବନ ଯେ, ଚିକି ଗେ ଆଖର ବ ମେତାଂ କାନା । ମେନାବ ଚିକି ଦ ସାନ୍ତାଡ଼ିତେ ଆର ଆଖର ଦ ବାଂଲା ଲେକା ମେନଗାନଂଆ । ମେନଖାନ ବାଂଲା ଆଖର ମେନ୍ତେ ଦ ଆରହଁ ଏଟାଂ ବୁଞ୍ଜିଂଆ । ଆଖର ଦ ହୁୟଂ କାନା ମିଞ୍ ସାନ୍ତାହେତେ ଯାହାଁ ଉଡ଼ିଜ୍ ଉଚରୀନଂଆ ଅନାଗେ ଆଖର (Syllable) ବାଂଲା ତେଦ ଦଲ କ ମେତାଂ କାନା । ଅନାତେ ୭, ୦, ୬, ୩, ୧, ୭, ୮, ୯, ୦ ଏମାନ କ ଦ ଆଖର ବାଂ ମେନ କାତେ ୭, ୦, ୬, ୩, ୧, ୭, ୮, ୯, ୦ ଏମାନ ଅଲ ଚିକି ମେନାବ ।

ଆଡ଼ାଂ ଦ ବାର ହିଟିଂ ରେ ହିଟିଂ ଆକାନା – (୧) ରାହା ଆଡ଼ାଂ (Vowel sound) (୨) କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ (Check sound) । ଆଡ଼ାଂ ରେୟାଂ ହିଟିଂ ଲେକାତେ ଅଲ ଚିକି ହଁ ବାର ହିଟିଂ ରେ ହିଟିଂ ଆକାନା – (୧) ରାହା ଆଡ଼ାଂ ଅଲ (Vowel) ଆର (୨) କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ ଅଲ (Consonant) ।

ଅଲ କ

ରାହା ଆଡ଼ାଂ	କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ			
	ପାରହାଡ଼ କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ	ତୀପୁଂ କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ	ରାଡ଼ାଂ କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ	ଜେତଲେଂ କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ
୭	୦	୬	୩	୧
୭	୮	୯	୦	୧
୮	୯	୦	୧	୨
୯	୦	୧	୨	୩
୦	୧	୨	୩	୪
୧	୨	୩	୪	୫

୧. ରାହା ଆଡ଼ାଂ – ୭, ୭, ୮, ୯, ୦, ୧ ନଓୟା ତୁରୁଞ୍ଜ ଗଟାନ ଦ ରାହା ଆଡ଼ାଂ ଅଲ । ନଓୟାକ ଆଡ଼ାଂ ଅଚୟରେ ଲୁଟିକିନ ଆର ଆଲାଂ ଦାରାୟ ତେଗେ ଉଚରୀନଂଆ ନାସେ ଜେଲେଞ୍ଜ ମାଛା ମେନେକ ରାହିଲୀ ସାହିଜ୍ । ଇଂରାଜୀତେ a, e, i, o, u ‘Vowel’ କ ମେତାଂ ଲେକା ।

ରାହା ଆଡ଼ାଂ ଉଚରାନ

ରାହା ଆଡ଼ାଂ ଅଲତେଦ୍	ଉଚରୀନ ଧାରା
୭	ଆଲାଂ ନାସେ ରାକାବ କାତେ ତାୟମସେଚ ପାଛଲାଂଆ, ଲୁଟିକିନ ଦ ଖୁଲାଓ ଏଞ୍ଜ (ଉନାଂଦ ବାଂ) ତାହେଁ କାତେଗେ ଗୋଲାଂଡ ଏଞ୍ଜଂଆ ।
୭	ଆଲାଂ ଲାତାର ରେଗେ ତାହେନା, ବାଂ ଲାହା ବାଂ ତାୟମଂଆ, ଲୁଟିକିନ ଦ ଲାଟୁ ଏଞ୍ଜଂଗେ ଫାଁକଂଆ ।
୮	ସାମାଂ ଆଲାଂଦ ରାକାବ କାତେ ଲାହା ଏଞ୍ଜ ଏନଗେ । ଲୁଟିକିନ ପାସନାଓ କଂଆ ତବେ ଖୁଲାଓ ଦ କମ ମାଛା ।
୯	ତାୟମ ଆଲାଂ ରାକାବ ଏଞ୍ଜ କାତେ ତାୟମ ସେଚଗେ ପାଛଲାଂଆ । ଲୁଟିକିନ ଗୋଲାଂଡ ଗେ ତାହେନା ମେନଖାନ ସୁଡୁଜ୍ ହର ଲେକା ଏଞ୍ଜଂଆ ।
୦	ଆଲାଂ ନାସେ ରାକାବ କାତେ ତାୟମଂଆ, ଲୁଟିକିନ ଖୁଲାଓଗେ ତାହେ କାତେ ପାସନାଓ ଏଞ୍ଜଂଆ ।
୧	ଆଲାଂ ରାକାବ ଏଞ୍ଜଂ କାତେ ତାୟମଂଆ, ଲୁଟିକିନ ଗୋଲାଂଡ କଂଆ ତବେ ହୁଡ଼ିଂ ମାଛା ଏଞ୍ଜଂଆ ।

কেচেং আড়াং অল চিকি ঞ্গুতুম	অলতেদ	উচরীন ধারা
২. ১. পারহাড় কেচেং আড়াং	০	৩ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ লাহা ঞ্গ কাতে চেতান ডাটারে জপং সাঁওতে তীরুরে ভিড়ীংআ আর কেচেং এনগে।
	৬	৩ রাহা আড়াংতে এহব কাতে তায়ম আলাং দ গিতিং লাহা তীরুরে জপগংআ আর কেচেং এনগে।
	৮	৭ রাহা আড়াংতে এহব কাতে সামাং আলাং দ চের ঞ্গে লাহাংতে ডগ আলাংতে সাঁহেং হয় দ ফসং অডং এনগে।
	৯	৬ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ লাহা ঞ্গ কাতে চেতান ডাটারেহেং ঠেন তানা আলাং দ জপং এনগে।
	১০	৮ রাহা আড়াংতে এহব কাতে লুটিকিন দ বানার ভিড়ীংআ আর কেচেং এনগে।
	১১	৩ রাহা আড়াংতে এহব কাতে সামাং আলাং রেয়াং ডগ দ উসুল ঞ্গ কাতে চেতান ডাটারেহেং তায়ম রে জপং এনগে।

২. ২. তীপুঃ কেচেং আড়াং	৬	৪ রাহা আড়াংতে এহব কাতে তায়ম আলাং দ আরহঁ তায়ম ঞঃ কাতে গিতীং সাঁওতে জপঃ এনগে।
	৭	৫ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ তীরুরে নাসে জপগঃআ।
	৮	৬ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ নাসে অসার ঞঃ কাতে সাঁহেং হয় দ মচা হরতে অডং এনগে।
	৯	৭ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ তায়ম ঞঃ কাতে চেতান ডাটারেহেং তায়ম তীরুরে আলাং দ নাসে জপঃ এনগে।
	১০	৮ রাহা আড়াংতে এহব কাতে সামাং আলাংদ লিয়েং কাতে চেতান ডাটা রেহেং তায়ম তীরুরে ভিড়ীও কাতে হয় দ ফাঁস্কুচ এনগে।
	১১	৯ রাহা আড়াংতে এহব কাতে সামাং আলাং রেয়াঃ ডগ দ উসুল ঞঃ কাতে চেতান ডাটারেহেং তায়ম রে জপঃ এনগে।

২. ৩. রাড়াং কেচেৎ আড়াং	ঙ	৩ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ বীয় বীয়তে তায়মঃআ।
	৫	৩ রাহা আড়াংতে এহব কাতে লুটিকিন দ জপঃ এনগে।
	৭	৭ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ তীর্ সাঁও জপঃ এনগে।
	৯	৯ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ লাহা ঞঃ কাতে চেতান ডাটারেহেৎ তায়মঠেন তীর্করে ডগ আলাং দ জপঃ এনগে।
	৮	৮ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ তীর্করে জপঃ কাতে মচা হরতে হয় বায় অডং অচওয়াঃআ।
	৬	৬ রাহা আড়াংতে এহব কাতে আলাং দ তায়ম ঞঃ কাতে মু হরতে হয় দ অডং এনগে।

୨. ୫. ଜେତଲେଂ କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ	୧	୧ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଡଗ ଆଲାଂ ଦ ଲାହା ଏଂଃ କାତେ ଚେତାନ ତୀରୁରେ ଭିଡ଼ିଂଆ।
	୨	୨ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଲୁଟିକିନ ଦ ବୀୟ ବୀୟତେ ସୋର ଏନଗେ ତବେ ବାଂ ଭିଡ଼ିଂଆ।
	୩	୩ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଡଗ ଆଲାଂ ଦ ଚେତାନ ଡାଟା ରେହେଂ ଠେନ ତାରକଂଆ।
	୪	୪ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଆଲାଂ ଦ ଲାହା ଏଂଃତେ ହୟ ଠେଲାଓ ଅଚୟାୟ।
	୫	୫ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଲାହା ଆଲାଂ ଦ ଚେତାନ ଡାଟା ରେହେଂ ଠେନ ଜପଂ କାତେ ତାୟମ ଆଲାଂତେ ହୟ ଦ ଠେଲାଓ ଅଚୟାୟ।
	୬	୬ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ସାମାଂ ଆଲାଂ ରେୟାଂ ଡଗ ଦ ଉସୁଲ ଏଂଃ କାତେ ତାୟମ ସେଂ ପିଞ୍ଚିଲି ଏଂଃ କାତେ ହୟ ଦ ମଚା ହରତେଗେ ଅଡଂ ଏନଗେ।

୩. ଟୁଡ଼ିଂ ଚିକି

(.)	(.)	(~)	(—)	(୭)
ମୁ ଟୁଡ଼ିଂ	ଗିହଲି ଟୁଡ଼ିଂ	ରେଲା	ଫାରକା	ଅହଂ

ନେବେତାର ଦ ଆରହଁ ମିଞ୍ଚିଂ ଟୁଡ଼ିଂ ଚିକି ବେଓହାରଂ କାନା। ଅନାଦ ମୁ ଟୁଡ଼ିଂ ଆର ଗିହଲି ଟୁଡ଼ିଂ ମିଞ୍ଚିଂ ଚେତାନ ଲାତାର ଦହ କାତେ ହୁୟଂ କାନା। ଅନାଦ ନଂକା (:) ଆର ଏଞ୍ଚୁତୁମାଂ କାନାକ ମୁ-ଗିହଲି ଟୁଡ଼ିଂ।

ଓଡ଼ି word

ଚିକି କ ଯଥେଜ୍ ପାନ୍ତେ ପାନ୍ତେ କ ଦୁଢୁବ ସୁରୁଂଆ ଆର ନାପାୟ ଜାୟ ଜିନିସ ରେୟାଂ ଏଞ୍ଚୁମ ରଢ଼ିଂଆ ଉନ ଦ ଅନା ପାନ୍ତେ ଆକାନ ଚିକି କ ମିଞ୍ଚିଂ ଓଡ଼ି ହୁୟଂଆ। ଚିକି କ ଦ ତାରାଜ୍ ବିରୌଜ୍ ବାଂକ ତାହେନା। ନାପାୟଗେ ଖୁତୁ ଗାଲାଂ ମାଲା ଲେକାଗେକ ତାହେନା। କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ ଚିକି କ ଦ ମଞ୍ଜଗେ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଗାବାନଂଆ। ଯେଲେକା —

$$୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧, ୨+୧+୧+୧=୨୧୧୧, ୩+୧+୧+୧=୩୧୧୧$$

$$୧+୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧୧, ୨+୧+୧+୧+୧=୨୧୧୧୧, ୩+୧+୧+୧+୧=୩୧୧୧୧$$

ହଢ଼ ରଢ଼ ରେଦ ରାହା ଆଡ଼ାଂ ଚିକି ଆକ ଆକ ଦ ବାଂକ ପାନ୍ତେ ଦାଢ଼େୟାଂଆ। ପାନ୍ତେ ଲେନଖାଜ୍ କ ଅନାଦ ଓଡ଼ି ବାଂ ହୁୟଂଆ। ଯେଲେକା — $୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧$ ଓଡ଼ି ବାଂ ହୁୟ ଲେନା। ତବେ ଇଂରାଜୀ ସେ ଆରହଁ ଏଟାଂ ଏଟାଂ ପୌରସ ରେୟାଂ ଓଡ଼ି କ ଚିକିତେ ଅଲ ଜଥେଜ୍ ଦ ପାନ୍ତେଂ କାନ ଗେୟା। ଯେଲେକା — $୧+୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧୧$, $୧+୧+୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧୧୧$, $୧+୧+୧+୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧୧୧୧$ ଏମାନ। ମେନଖାନ ନଂକାନ ଏଟାଂ ପୌରସ ରେୟାଂ ଓଡ଼ି କହି ଚିକିତେ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଗାବାନ ହୁୟ ଦାଢ଼େୟାଂ ଗେୟା। ଯେଲେକା — $୧+୧+୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧୧୧$, $୧+୧+୧+୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧୧୧୧$ ଏମାନ। ତବେ ଚେତାନ ରେ ଲାୟେନ ପୌରସ ରେନାଂ ଓଡ଼ି କରେ ଯୁଦି ରାହା ଆଡ଼ାଂ ପାନ୍ତେ କାତେ ଜପଡ଼ାଂ କାନ ଗେୟା ତାହେଲେ ଅନା ଦ “ଜପଡ଼ାଓ ରାହା ଆଡ଼ାଂ”ବ (Diphthong) ମେତାଂ କାନା।

ଓୟାଂ

ଓୟାଂ ବାଂଧରାତେ ଅକୟ ଅକାଲେକା କ ଲାୟ ହଟ ଆକାଦା ଅନାଗେ ମିଞ୍ଚିଂ ବନ ଏଞ୍ଚୁଲ ଲେଗେ —

“কাথাকো রেয়াঃ জনড়াও অনে অকাটাঃতে কাথাতেৎ সীমুং সীহিঁচ ওরোম আটকারঃ কান ইনীগে আয়েত দ, অনা আটকারতেৎ সীমুং সীহিঁচ বাঙ হোয়োঃআ তিন ইবিঁচ যাঁহাঁনাঃ এ্যাটাঃ যাঁহাঁনাঃ বাবোত বাঙ রড়লেন ”। - টি.কে.

আড়ী ক এতম তায়ম জপড়াও কাতে রেহঁ মিষ্টান আয়ী বাং পুস্টাও লেনখাজ্ আয়ীং বাং হুয়ুঃআ। চেড়্ ক উডীঃ কানা। ৪২৮২ ৮৩ ১০৩.৬ ৮৩৫৩ । — নওয়া দ মিষ্টাং আয়ীং কানা। মেনখান ইতি ক উডীঃ কানা। ৫৩.০৭ ৮৩ ১০৩.৬ ৮৩৫৩ । — নওয়া দ আয়ীং বাং কানা, চেদা যে ইতি দ বাং ক উডীও দাড়েয়াঃআ।

(,)	কেচেং - অীয়াং তালারে সাতাহেং হাতাও রেনাঃ কেচেং চিনহী ।
(;)	তপাঃ - অীয়াং তালারে নাসে তপাগঃ রেনাঃ চিনহী।
(-)	পারকা - অীয়াং তালারে নাসে সাতাহেং হাতাও রেনাঃ চিনহী ।
(।)	মুচীং - অীয়াং রড় পুরীও এন রেয়াঃ চিনহী।
(!)	অীনাইকীও – অীয়াং রে হাঁহাড়াঃ অীইকীও রেয়াঃ চিনহী।
(?)	কুকলি – কুকলি অীয়াং রেয়াঃ চিনহী।
()	হাডুব – অীড়ী সে বাংখান অীয়াং করে এটাঃ কাথা জুটিজ লেনখান অনারেনাঃ হাডুব দহ চিনহী।
(" ")	জড় চেতেং - অীড়ীরে সে অীয়াংরে লাগতঃআ উনরেগে যখন রড় আকান লেকান কাথা তুলুজঃআ, অনারেনাঃ চিনহী।
(' ')	চেতেং - অী ডীরে সে অীয়াংরে লাগতঃআ উনরেগে যখন রড় আকান লেকান কাথা তুলুজঃআ, অনারেনাঃ চিনহী।

লাহা রেগে লীয় হয় আকানা যে, চিকি ক যথেজ্ পান্তে পান্তে ক দুডুব সুরুঃআ আর নাপায় জায় জিনিস রেয়াঃ
 ঐতুম রড়গঃআ উন দ অনা পান্তে আকান চিকি ক মিৎটাং আঁড়ী হয়ঃআ। অনকাগে জায় সে জিনিস রেয়াঃ রড় আঁড়ী ক
 পান্তে কাতে মিৎটান আঁয়ী রেয়াঃ পুস্টীও কাথাগে আঁয়ীৎ। আঁয়ীৎ উনরেগে পুস্টীঃআ জথেজ্ আঁয়ীৎ রেন খীমিদ তাহেনায়
 আর উনিয়াঃ কীমি হঁ তাহেনা। অনা লেকাতে আঁয়ীৎ রেনাঃ বারয়া হীটিঞ হয় আকানা ১. মুতীন (Subject) ২. কানওয়া
 (Predicate)।

আয়ীৎ	মুতীন noun part	কানওয়া হিঁস verb part
সিবু দাদাল কানায়।	সিবু	দাদাল কানায়।
আব দাকাবন জমা।	আব	দাকাবন জমা।

- ହସ୍ତାନ୍ତ ପତ୍ର, ହସ୍ତାନ୍ତ ପତ୍ର (ଅନ୍ତରାଳରେ ଲେଖାଯିବା ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ) ।
- ପତ୍ର, ପତ୍ର ?

ଆଁଓଁ ରେ ଆଁଓଁ ରେୟାଃ ପୀରୀସ ହୀଟିଂ

ଆବ କାଥା ବନ ରଢ଼ ପୁରୀଓ ଏଂ କାନା ଅନାଦ ଆଁଓଁ, ଆର ଅନା ଆଁଓଁ ରେ ଆଡି ଗଟାନ ଆଁଓଁ ବନ ବେଓହାରେଂ କାନା।

ଆଁଓଁରେ ଆଁଓଁ କ ରେୟାଃ ଦଢ଼ଁ ହିସାବ ତେ ଯାହାଁ ହୀଟିଂ ଅନାଗେ ପୀରୀସ ବ ମେତାଃ କାନା।

ଆଁଓଁରେ ଗୀନୀଟ ଆର ଜେନେଂ କ ଆତେ ବେଓହାଃକାନ ଆଁଓଁ କଗେ ଦଢ଼ଁ ବ ମେତାଃକାନା।

ଲାତାର ରେ ମିଂଟାନ ଆଁଓଁ ରେୟାଃ ଦଢ଼ଁ କ ରେୟାଃ ପୀରୀସ ଓଝୁମ ଏମ ହୁୟେନା –

ଏହୋ ତେଂଂ ହାନେ ଆରହଁ ନତେଧନ କୁଦବେଲେ ଲେକା ମିଂଟାନ ହେଁଦେ ରିମିଲ ବୀୟବୀୟତେ ରାକାବ ହିଝୁଃ କାନା।

ନଓୟା ଆଁଓଁ ରେ ଆଁଓଁ କଦ ନଂକାଲେକା ଓଝୁମ ଆକାନା –

ଏହୋ – ଆତେନ ଅଚ (Attention)

ତେଂଂ – ଥକ ଓଝୁମ (Common Noun)

ହାନେ – ଓଝୁମ (Pronoun)

ଆରହଁ – ତୋଁଗେ (Conjunction)

ନତେଧନ – ଗୀନୀଟ (post position)

କୁଦବେଲେ – ଓଝୁମ (Noun)

ଲେକା – ଖୁନ (Adjective)

ମିଂଟାନ – ଲେଖା (Number)

ହେଁଦେ – ଖୁନ (Adjective)

ରିମିଲ – ଓଝୁମ (Noun)

ବୀୟବୀୟ – ତନଢ଼ (Adverb)

ତେ – ଗୀନୀଟ (post position)

ରାକାବ – କାନଓୟା (Verb)

ହିଝୁଃ – କାନଓୟା (Verb)

କାନା – ଜେନେଂ (Qualifier)

ନଂକା ଲେକା ଆରହଁ ଯୁଦି ଆଁଓଁ କ ବ ତୁଲୀୟା ଏଂଲା ତାହଲେ ଆରେ ଗଟେନ ପୀରୀସ ହୀଟିଂ ଓଝୁମଂଆ।

୧. ଓଝୁମ Noun, ୨. ଓଝୁମ Pronoun, ୩. ଖୁନ Adjective, ୪. କାନଓୟା Verb, ୫. ତନଢ଼ Adverb ୬. ଗୀନୀଟ post position, ୭. ତଢ଼ଂ Conjunction, ୮. ହାନାଓ Interjection ୯. ଜେନେଂ Qualifier ।

୧. ଓଝୁମ (Noun)

ଯାହାଁ ଆଁଓଁତେ ଓଝୁମ ଓଝୁମ ଓଝୁମ ଓଝୁମ ଆ ଅନା ଆଁଓଁ ଦ ଓଝୁମ ବ ମେତାଃ କାନା।

ରାମଚାଁଦ ଦ କାମାରବାଁଦି ଆତୋରେୟ ଜାନାମ ଲେନା।

ନଢେ ରାମଚାଁଦ ଦ ମିଂଟାନ ଓଝୁମାନ ହଢାଃ ଓଝୁମ ଓଝୁମ ଆକାନା ଆର କାମାରବାଁଦି ଦ ମିଂଟାନ ଜାୟଗା ରେନାଃ ଓଝୁମ ଓଝୁମ ଆକାନା। ଅନାତେ ନଓୟାକିନ ଆଁଓଁ ଦ ବାନାର ଗେ ଓଝୁମ ଆଁଓଁ କାନା।

ଆବ ହଢ଼ ରଢ଼ ରେ ଓଝୁମ ପୀରୀସ ଆଁଓଁ ମେନାଃ ଆକାଦା। ଲାତାର ରେନାଃ ଆଁଓଁ ପାଢ଼ହାଓ ଲେନଗେବ –

୧. ସାରଦାପ୍ରସାଦ ଦ କବି ତାହେଁ କାନାୟ।

୨. ସୋନା ଦ ଦାମି ଜିନିସ କାନା।

୩. ସାନ୍ତାଡ଼ କାନତେ ଗରବିଂ ଆଟକାରା।

୪. ମାହରା ଦ ଡାଂରି ଗଟି ଲାଗା ଇଦିୟେଂ କଓୟାୟ।

୫. କାଠିଚି କାଠିଚି ଗିଦିର ଦ ଦାୟା ଦୁଲୁଡ଼ ଆକ ମେ।

୬. ତାଢ଼ାମ ତେଗେ ହେଜ ଏନାଂ।

୭. ଆଢ଼େ ହରତେ ତାଢ଼ାମ ମେ।

চেতান রেয়াঃ অীয়াং খন ঞ্গলঃ কানা ১. ‘সারদাপ্রসাদ’ হড় ঞ্গতুম, ২. ‘সোনা’ জিনিস (বাং জিণীয়ান) ঞ্গতুম, ৩. ‘সান্তাড়’ মিৎ থক রেন জী ত ঞ্গতুম, ৪. ‘গট’ গীৰুম ঞ্গতুম, ৫. ‘দায়া দুলীড়’ গুন ঞ্গতুম, আর ৬. ‘তাড়াম’ কীমি ঞ্গতুম। তাহলে অনা লেকাতে ঞ্গতুম পীৰিস কদ তুরুয় হীটিঞ রে ব হীটিঞ দাড়েয়াঃআ।

১. সৰ্বে ঞ্গনুম,(Proper Noun) ২. জিনিস ঞ্গনুম, (Material Noun) ৩. থক ঞ্গনুম, (Common Noun) ৪. গীৰুম ঞ্গনুম, (Collective Noun) ৫. গুন ঞ্গনুম (Abstract Noun) আর ৬. কীমি ঞ্গনুম (Verbial Noun)।

নড়ে মিৎটাং মনেরে কুকলি সে হিদিজ হিজুঃ কানা যে ঞ্গতুম দ চেদাঃ ঞ্গনুম এনা?

নওয়া রেয়াঃ তেলারে ইঞদঞ মেনা ইংরেজী Name যেলেকা Noun এনা অনকাগে ঞ্গতুম হঁ ঞ্গনুম আকানা। Nesfield আঃ কাথা উয়হার কাতে মেন গানঃআ – the words ঞ্গতুম and ঞ্গনুম are the same at bottom, but differently spelt মেনেক ঞ্গতুম আর ঞ্গনুম আঁড়ীকিন দ ইনা কানগেয়া, মেনখান বানান আলাদা।

১. ১. সৰ্বে ঞ্গনুম – যাহাঁ ঞ্গনুম আঁড়ীতে হড়, জায়গা, নীইগাড়া, পুথিপতব এমান করেনাঃ ঞ্গতুম বুঝীঃআ অনাদ সৰ্বে ঞ্গনুম কানা।

১. ভারত দিশম তালারেব জানাম আকানা।

২. সিবুদ নাপায় হড় কানায়।

৩. সবরনাখা নীই আড়ে।

চেতান রেয়াঃ ১ নম্বর অীয়াংরে ঞ্গলঃ কানা ভারত মিৎটান দিশম রেয়াঃ ঞ্গতুম মেনখান দিশম আঁড়ী দ এটাঃ দিশম রেই হয় দাড়েয়াঃআ। ২ নম্বর রে সিবু মিৎটান হড়াঃ ঞ্গতুম, মেনখান হড় আঁড়ীদ যাহাঁয় মানমিগে হয় দাড়েয়াঃআ। ৩ নম্বর রে সবরনাখা দ মিৎটান নীই রেনাঃ ঞ্গতুম মেনখান নীই আঁড়ী সে আড়ে আঁড়ী দ এটাঃ নীই সে আড়ে হঁ হয় দাড়েয়াঃআ। অনাতে চেতানরে অলেন ভারত, সিবু, সবরনাখা আঁড়ী দ সৰ্বে (সরাসরি) ঞ্গনুম কানা আর দিশম, নীই, আড়ে আঁড়ী দ থক ঞ্গনুম আঁড়ী কানা।

১. ২. জিনিস ঞ্গনুম – যাহাঁ ঞ্গনুম আঁড়ীতে মিৎটান জিনিস রেয়াঃ ঞ্গতুম বুঝীঃআ অনাদ জিনিস ঞ্গনুম কানা। দাঃ, দাকা, তওয়া, তাঁবা, সোনা, সুনুম, মেড়হেং, রুপী এমান।

১. ৩. থক ঞ্গনুম – যাহাঁ ঞ্গনুম আঁড়ীতে মিৎ থকরেনাঃ ঞ্গতুম ঞ্গমঃআ অনাকদ থক ঞ্গনুম আঁড়ী কানা।

হড়, দারে, হীতি, সাদম, হয়, সিতুং, দাঃ, সিঞ, ঞ্গীদী, সেতাঃ, আয়ুব, বক, বয়হা, গ, বাবা, গিদী, বাহু, জাঁওয়ায়, দিশম, আড়ে, গড়া, অড়াঃ, বীদ, বীয়হীড় এমান।

১. ৪. গীৰুম ঞ্গনুম – যাহাঁ ঞ্গনুম আঁড়ীতে মিৎরকম রেয়াঃ আয়মা জিনিস সে হড় গীৰুম আকানা বুঝীও লেনখাজ্ অনাদ গীৰুম ঞ্গনুম ব মেতাঃআ।

গট, দোমেল, হেলমেল, পাল, বাঁদি, মুরীই, পারকম এমান।

১. ৫. গুন ঞ্গনুম – যাহাঁ আঁড়ীতে গুন, কীই এমান ক রেয়াঃ ঞ্গম বুঝীঃও লেনখাজ্ অনাদ গুন ঞ্গনুম আঁড়ী হয়ঃআ।

দায়া, হড়ম, দুলীড়, রীক্ষী, রেঁগেজ্, কিসাঁড়, ধিরফুর এমান।

দায়াগেথ বানুঃ তয়া। হড়মদ বাং নাপায় তয়া। দুলীড় আতে রড়ীঞমে। রীক্ষীদ তোঁগেয়েনা। রেঁগেজ্ বাং বোগেয়া। কিসাঁড় দক রেং গেয়া। ধিরফুর কাদেয়ায়।

১. ৬. কানওয়া ঞ্গনুম – যাহাঁ কানওয়া আঁড়ীতে ঞ্গতুম বুঝীও লেনখাজ্ উনদ অনা কানওয়া ঞ্গনুম ব মেতাঃ কানা।

তাড়াম, দাড়ান, পাড়হাও, জীপিং এমান।

তাড়াম দ নাপায় কীমি কানা।

দাড়ান আল আতামা।

পাড়হাও অক্ত আলম জীপিদা।

জীপিং সানায়ে কানা।

এখনুম আরহঁ বার হীটিওরে হীটিও আকানা। লেখা আর বাংলেখা

লেখা Countable	বাংলেখা Uncountable
পতব, ধিরি, গেলাস, চামচ, থ্রি, টটয়ী এমন	দাঃ, চিনি, উব, দাকা, উতু,
যাহাঁ ংনুম লেখাঃআ অনাদ লেখা ংনুম ব মেতাঃ কানা। নংকান আঁড়ী লাহারে লেখা আঁড়ী লাগাও কাতে তিন গটান ংগমঃআ।	যাহাঁ ংনুম বাংলেখাঃআ অনাদ বাংলেখা ংনুম ব মেতাঃ কানা। তবে বাংলেখা ংনুম আঁড়ী পরিমান বুঝীও লীগিত্তে কাঁইচ্, আয়মা, আমদা কাঁটিজ্ চুলুং, অসাস্তেড়, আঁডি, দমে এমন আঁড়ী য়েলেকা - কাঁইচ্ চুলুং দাঃ, আয়মা চিনি, আমদা উব, কাঁটিজ্ চুলুং দাকা, অসাস্তেড়
মিৎটান পতব, বারয়া ধিরি, পেয়া গেলাস, পুনয়ী চামচ, মড়ে গটান থ্রি, তুরুয় গটান টটয়ী এমন।	দুলাড়, আঁডিগান উতু, দমে দাঃ এমন। সে বাংখান লেখা আঁড়ী আর লেখা ংনুম লাহারে এম কাতে আয় উম্নরে আগুয়াব। মিৎ কাঁডা দাঃ, বার চামচ চিনি, মিৎ ঠেকা উব, বারথারি দাকা, পে টাটয়া উতু এমন।

උනිවර්තය උනිවර්තයේ දෙවනවර්ගය සහ ධනමාත්රයෙන් ගුණනය කළ පසුව එකතු කළ පසු ප්‍රතිඵලයේ 24 ධනමාත්‍රයක්

[illegible]

[illegible]

যাহাঁ ঞ্ণুম অীয়াৎরেনাঃ কানওয়া সে বাংখান এটাঃ আঁড়া সাঁও যাহাঁ সাঁগীই এ তেয়ারা অনাগে লেনেকা ব মেতাঃ কানা। ঞ্ণুম বেওহারঃ কান লেকাতে ইটিঞ কদ – (১) মুতীন লেনেকা, (২) বিসয় লেনেকা, (৩) কানওয়া লেনেকা, (৪) হেনাঃ লেনেকা, (৫) আতেন হচ লেনেকা, (৬)পান্তে লেনেকা।

Page 14

উঞুম দ আকওয়াঃ উপরুম লেকাতে এয়ায় হীটিঞরে হীটিঞ আকানা।

উৎসম হীটিএ	উরু	এল
------------	-----	----

১. মাড়াং গরন – ইঞ, আলিঞ, আলাং, আব, আলে।

২. সামাং গরন – আম, আবেন, আপে।

৩. সাঁগিঞ গরন – আজ, আকিন, আক, উনি, উনকিন, উনকু (জিণ্ডিয়ান)।

দিসা দহ কাঃ মাবন সানাম এঃনম সাঁগিঞ গরন লেকাতেক বেওহাঃআ।

২ ২ উদঃ উঃম - অনা অনাকিন অনাক অনাটাঃ হনা হনাকিন হনাক হনাটাঃ এমান বাঃ জিওঁয়ান।

নওয়া উৎসম দ সাঁগিঞ গবন বোণে বেওহাংআ। গটান হিসাঁরতে হাঁটিঞ দ নংকা লেকা –

ସିଂ ଶଗିନ — ଅନା ଅନାଗିଂ ହାନା ଅନାଗିଂ ନନ୍ଦୟା ନନ୍ଦୟାଗିଂ ।

বাব গটান অনাকিন হানাকিন বাওয়াকিন যেনেক অনা হান বাওয়া আদী মাঁও কিন গীনাট আদী জেলেদগা।

[illegible]

সাগে গটান = অনাক, হনাক, নঙরাক মেনেক অনা, হানা, নঙরা আড়া সাঙ ক গান্ আড়া জেলেন্দেআ।

এমান মেনেক জাহান জায় জিনিস রেয়াঃ মালিক বুঝাও অচয়ায়।

২. ৪. দহড়া উঞম – সান্তাড রড র়েদ নওয়া উঞম দ আডি জাস্তিগে বেওহারঃআ। নওয়া উঞম আঁডি তেদ

যাহাঁই সে যাহাঁ ইন্দি কাতো বড়গঃআ উনি সে অনাগো দহডাঃআ অনাতে নওয়া দ দহডা উঃম ব মোতাঃআ।

ইঞঃঞ (ইঞঃ+ইঞঃ) চালাঃআ। আমেম জমা। আপোপ এনেজা। আবব কয়া। আলোলে সেবেঞা। আব বাংখান

মাড়াং গরন - ইঞ+ইঞ=ইঞঞ, আলাং+আলাং=আলাংলাং, আব+আব=আবব। আরবাংখান ইঞ+তেগে (গীনাট অীড়ী)+ঞ=ইঞ তেগেঞ। আলাং +তেগে (গীনাট অীড়ী)+লাং=আলাং তেগেলাং। আব +তেগে (গীনাট অীড়ী)+ব=আব তেগেব।

সামাং গরন - আম+আম=আমেম, আবেন +আবেন=আবেনবেন, আপে+আপে=আপেপে। আরবাংখান আম+তেগে (গীনাট অীড়ী)+ম=আম তেগেম। আবেন +তেগে (গীনাট অীড়ী)+বেন=আবেন তেগেবেন। আপে +তেগে (গীনাট অীড়ী)+পে=আপে তেগেপে।

সীগিঞ গরন - আজ+আজ=আজ আজ, আকিন +আকিন=আকিনকিন, আক+আক=আকক । আরবাংখান আজ+তেগে (গীনাট অীড়ী)+য়=আজ তেগেয় । আকিন+তেগে (গীনাট অীড়ী)+কিন=আকিন তেগেকিন । আক+তেগে (গীনাট অীড়ী)+ক=আক তেগেক।

২. ৫. সীগীই উঞুম – বারয়া সে সাঁগে অীয়াং রেয়াঃ সীগীই এ জড়াওআ। যাহাঁয়, নুকু, যাহাঁটাঃ, নওয়াটাঃ, এমান।

উনি গিদীরদঞ বাড়ায়েয়া যাহাঁয় নডেয় হেজ আকান।

২. ৬. কুকলি উঞুম – অকয়, অকা, চেং, উকুর, উকুরিজ, তিস, তিন এমান।

অকয় সাঁও এম রপড় কানা? অকা খনেম হিজুঃ কানা? চেং আগুম চালাঃ কানা?

২. ৭. বোঠিকীন উঞুম - নওয়া দানাং উঞুম কাথা দ আয়মা হড় বাংখান জিনিস ক মুদরে মিমিৎ গটেজ এ বুঝাও অচকওয়া। সানাম, অকয়গে, আয়মা, যাহাঁয়গে এমান।

আপে ক মুদ রে যাহাঁয়গে মিৎহড় চালাঃপে। উনীঃ গান হড় মুদরে আয়মাগেক চালাওলেনা।

৩. গুনুন – যাহাঁ অীড়ীতে গুন ফোটেল রাকাবঃআ অনাকদ ব মেতাঃ কানা গুনুন।

বুগি, বোগে, বোড়িজ, আরাঃ, পুঁড, পোঁড, হেঁদে, হেওয়ের, হাড়হাং, হেডেম, সৰো, কঁড়বেং, টসরা, দরপৎ, কেটেজ, লীবিদ, উসুল, ফেড, ছেপ, অীডি, আয়মা, টেমেজ, গীহির, জিলিঞ, জেলেঞ, খাটো, সুর, সীগিঞ, দারমট, রেয়াড়, যুওয়ান, মারে, রেঁগেজ, কিসাঁড়, বাধগাও, এসেল, ফারচা, এমান।

গুনুন দ এগুনুম আর উঞুম রেয়াঃ গুনতেং এ ফোটেল অচয়া।

দাডু নাপায় গিদীর কানায়।

রবান দ অীডি চালাক গেয়ায়।

চেতানরে উদুঃ অীয়াং খন এগলঃ কানা ‘নাপায়’ দ গিদীর এগুনুম অীড়ী মাড়াংরে মেনাঃ আকাদা আর চালাক দ ‘কানায়’ কীনওয়া জেনেং অীড়ী লাহারে মেনাঃ আকাদরেই দীডু অকালেকানিজ কানায় বুঝাও অচ আকাদায়।

এগুনুম অীড়ী সে বাংখাজ দানাং উঞুম মাড়াংরে তাহেঁ লেনখাজ আয়ুর গুনুন হযুঃআ আর কামি সে কামি গড় অীড়ী মাড়াংরে মেনেক এগুনুম সে বাংখান উঞুম অীড়ী তায়মরে তাহেঁ লেনখাজ গীনাট গুনুন হযুঃআ।

আরহঁ মিৎবার বেওহার ব এগল লেগে –

১. অড়াঃরেন মেরম কানায়।

২. দারমট কড়া কানায়।

৩. ঠিলিরে দাঃ আয়মা মেনাঃআ।

৪. পেয়া ধিরি আগুয়মে।

৫. নওয়া দ ইঞীঃ পতব।

৬. উনি দ অকালেকান হড়?

৭. আমহঁ উনি লেকা বেনাঃমে।

৮. লীপীয় কানাকিন।

চেতানরেয়াঃ অীয়াং করে এগলঃ কানা –

৩. ১. অড়াঃ+রেন মেনেক অড়াঃ (এগুনুম) অীড়ী সাঁও রেন (গীনাট) অীড়ী মেসা আকানা। অনাতে নওয়াদ এগুনুম গুনুন ব মেতাঃ কানা। এগুনুম গুনুন দ এগুনুম অীড়ী খন বেনাঃ কানা।

୩. ୨. ଦାରମଟ ଓଡ଼ିଆ ତେଦ ଏନ୍ନୁମ ଓଡ଼ିଆ ‘କଡ଼ା’ ଅକାଲେକାନାୟ ଅନାୟ ବୁଝାଓ ଅଚୟେଦା। ଅନାତେବନ ମେନ ଦାଢ଼େକେୟା – ଯାହାଁନ ଖୁନୁନ ଓଡ଼ିଆତେ ଏନ୍ନୁମ ଓଡ଼ିଆରେୟାଃ ମିନ, ଅବସ୍ଥା, କୌଣ୍ଟ ଏମାନ ବୁଝାଓ ଅଚୟାୟ ଅନାଦ ମିନ ଖୁନୁନ ବ ମେତାଃଆ।

୩. ୩. ଆୟମା ଓଡ଼ିଆ ତେଦ ଏନ୍ନୁମ ‘ଦାଃ’ ତିନାଃ ଚଃ ମେନାଃ ବାଃ ଠାଓକାଃ କାନା। ଅନାତେ ନଓୟାଦ ବେଠିକାଁନ ଖୁନୁନ ବ ମେତାଃ କାନା। ଅନାଲେକାତେ ମେନକେୟାବ – ଯାହାଁ ଖୁନୁନ ଓଡ଼ିଆତେ ଏନ୍ନୁମ ଓଡ଼ିଆ ରେୟାଃ ଠାଓକାଃ ବାଃ ହୁୟାଃଆ ଅନାଦ ବେଠିକାଁନ ଖୁନୁନ ବ ମେତାଃଆ।

୩. ୪. ‘ପେୟା’ ଓଡ଼ିଆତେଦ ଏନ୍ନୁମ ଓଡ଼ିଆ ‘ଧିରି’ ରେୟାଃ ଲେଖା ସେ ଠାଓକାଃ ଅଚ ଆକାଦାୟ। ଅନାତେ ନଓୟାଦ ଲେଖା ଖୁନୁନ ବ ମେତାଃ କାନା।

୩. ୫. ‘ହିଂଶା’ ନଓୟାଦ ଉଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆ, ‘ପତବ’ ଅକୟାଃ କାନା ମେନତେ ପୁଂସ୍ତାଓ ଆକାନା। ନଢେ ହିଂଶା ଓଡ଼ିଆରେ ‘ହିଂଶା’ ଗାୟୁର ଜେଲେଂ ଆକାନତେ ‘ହିଂଶା’ ନିଜ ଉଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆ ‘ହିଂଶାଃ’ ହେନାଃ ଦାନାଂ ଉଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆରେ ଫେରାଓ ଆକାନା। ଅନାତେ ନଓୟାଦ ହେନାଃ ଉଂଶୁମ ଖୁନୁନ ବ ମେତାଃ କାନା।

୩. ୬. ‘ଅକାଲେକାନ’ ନଓୟାଦ କୁକଲି ଉଂଶୁମ କାନା। ନଢେ ‘ହଢ଼’ ଏନ୍ନୁମ ଓଡ଼ିଆ ଲାହାରେ ତାହେଁ କାତେଃ କୁକଲି ଅଚ ଆକାନା। ନଂକାନ ଓଡ଼ିଆ ମେନେକ କୁକଲି ଉଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆ ଯେଝେ ଏନ୍ନୁମ ଓଡ଼ିଆ ଲାହାରେ ତାହେଁ କାତେଃ ଖୁନୁନ ଓଡ଼ିଆ ଲେକା ବେଓହାରଃଆ ଉନଦ ଅନା କୁକଲି ଦାନାଂ ଉଂଶୁମ କୁକଲି ଖୁନୁନ ହୁୟାଃଆ।

୩. ୭. ‘ଉନି’ ନିଜ ଉଂଶୁମ ନଢେ ତୁଲୁଜ ସେ ତୁଲନା ଲେକାତେ ବେଓହାର ଆକାନତେ ‘ଆମ’ ଦାନାଂ ଏଂତୁମାଃ ଖୁନ ଅକାଲେକାନ ହୁୟାଃଆ ମେନତେ ପୁଂସ୍ତାଓ ଅଚ ଆକାଦାୟ। ଅନାତେ ନିଜ ଉଂଶୁମ ଆର ବାଂଖାନ ଉଂଶୁମ ଉଂଶୁମ ଯେଝେ ତୁଲୁଜ ସେ ତୁଲନା ଲେକାତେ ବେଓହାରଃଆ ଅନା ଉନଦ ତୁଲୁଜ ଖୁନୁନ ହୁୟାଃଆ।

୩. ୮. ଲିଂପୀୟ କାମି ଖୁନୁନ କାନା। ନଓୟାଦ କାମି ଓଡ଼ିଆ ଲିଂପୀୟ ଖନ ବେନାଃଓ ଆକାନା। ରଢ଼ ଖନ ରପଢ଼, ଦାଲ ଖନ ଦାପାଲ, ଥିୟା ଖନ ଥିଂପୀୟା, ରାଚାଃ ଖନ ରାପାଚାଃ, ଇତିଜ ଖନ ଇପିତିଜ, କୁଲି ଖନ କୁପୁଲି, ଗଞ୍ଜ ଖନ ଗପଞ୍ଜ, ଗଃ ଖନ ଗଗଃ, ମାଃ ଖନ ମାମାଃ ଏମାନ।

ସାନ୍ତାଡ଼ିତେ ‘ଲେକା’ ଗାନାଟି ଏମ କାତେ ଏନ୍ନୁମ, ଉଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆ ଖୁନୁନ ଓଡ଼ିଆରେ ବନଦଲଃଆ, ଆର କାନଓୟା ଓଡ଼ିଆ ସାଁଓ ‘କାନ ଲେକା’ ଗାନାଟି ଜେଲେଂ କାତେ ହିଁ କାନଓୟା ଖନ ଖୁନୁନ ଓଡ଼ିଆରେ ଫେରାଃଆ।

ଆମଦ ଧିରି ଲେକାନ ହଢ଼। ଆମଦ ପୁସି ଲେକାମ ଏଂଶାଃ କାନା। ହିଂଶା ଲେକାନ ହଢ଼ ଦ ଆଦ ବାମ ଏଂଶାମ କଓୟା।

୪. କାନଓୟା – ଯାହାଁନ ଦାଢ଼େ କାଥା, ଲାଢ଼ାଓ କାଥା, ଖାଟାଓ କାଥା ଅବସ୍ଥା କାଥାତେ କାମି ବୁଝାଃଆ ଅନାଗେ କାନଓୟା।

ତାଢ଼ାମ, ଦାଢ଼, ଶିଂଶ, ଦାଲ, ଜମ, ଏଂଶ, ସିଂଶ, ବିଂଶ, ମାଃ, ଗଃ, ଓଂଶାବ, ଉମ, ଉନୁମ, ସେନ, ଚାଲାଓ, ହେଜ, ଗଞ୍ଜ, ଗିଡି, ଦହ, ଏନେଜ, ସେରେଂଶ, ଅଲଃ, ସି, ରିଂପୁଂଶ, ସାବ, ତାଢ଼ାଓ, ଅର, ଏଂଶ, ଉଢିଓ, ଏମ, ଏଂଶାମ, ଆଞ୍ଜମ, ଦନ, କୁଚୁଡ଼, ବାଢ଼ାୟ/ବାଢ଼ାୟ, ଗିତିଜ, ଜାପିଂଶ, ପାଢ଼ହାଓ, ଦୁଢୁବ, ଆବ, ଲେଂଶ, ପିଟି, ବୁଝାମ, ରାଚାଃ, ଇତିକିଜ, ତେଂଶା, ହାତାଓ, ଲିଂପୀୟ, ରଢ଼, ଚାପାଂଶ, ତାଢ଼ାମ, ଭାବନା, ଉଈହିର, ଇତିଜ, ଏମାନ।

ଆୟାତ ରେ କାନଓୟା ରେନାଃ କାମି ଜୁଦି ମୁତାନ ହତେଜ ତେ ହୁୟ ଅଚଃ କାନ ବୁଝାଓ ଲେନଖାଜ ଅନା କାନଓୟା ଓଡ଼ିଆ ଉନଦ ଅନଃ କାନଓୟା ଲେକାତେ ବେଓହାରଃଆ। ମେନେକ କାନଓୟା ରେ ଅଂଶା/ଆଂଶା/ଏଂଶା ଜୁଟିଜ କାତେ ମେନଗଃଆ। ଯେଲେକା – ହିଂଶା ଦ ଅଲଃ କାନାଂଶା। ଆମ ଦ ପାଢ଼ହାଃ କାନାମ।

ଆର ଆୟାତ ରେ କାନଓୟା ଓଡ଼ିଆ ରେନାଃ କାମିତେଂ ଯୁଦି ଜତସ ହତେଜତେ ହୁୟ ଅଚଃକାନ ବୁଝାଓ ଲେନଖାଜ ଅନାଦ ଏନେଂ କାନଓୟା ହୁୟାଃଆ। ମେନେକ କାନଓୟା ରେ ଏଂଶା ଆଂଶା ଜୁଟିଜ କାତେ ମେନଗଃଆ। ଯେଲେକା - ଆଲେ ମାରାଂଶିଲି ଦ କାଁତ ରେୟ ଅଲେଂଶ କାନା। ତଓୟା ଜମ ପୁସି ଚେଲାଂଶ ଦୟ ଜାଲାଂଶ ଗେୟା। ହଲା ରାମ ପୟସାମ ଏମାଦେ ତାହେଁଂଶ ଋଓୟାଢ଼ାଂଶ ମେୟାୟ?

ଲାତାର ରେ ମିଂସାର କାନଓୟା ରେନାଃ ଅନଃ ଆର ଏନେଂଶ କାନଓୟାରେ ବେଓହାର ଏମ ହୁୟ ଏନା।

୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭ ୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭ ୦୭୧୦୭
୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭୦୭	୦୭୧୦୭୦୭
୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭୦୭	୦୭୧୦୭୦୭
୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭୦୭	୦୭୧୦୭୦୭
୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭୦୭	୦୭୧୦୭୦୭
୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭୦୭	୦୭୧୦୭୦୭
୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭୦୭	୦୭୧୦୭୦୭
୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭୦୭	୦୭୧୦୭୦୭
୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭୦୭	୦୭୧୦୭୦୭
୦୭୧୦୭	୦୭୧୦୭୦୭	୦୭୧୦୭୦୭

৪. ১. মূল কানওয়া – সানাম কানওয়া আঁড়ীগে আঁয়ীত্রে বেওহারঃআ, মেনখান কামি রেয়াঃ নাং দ বাং লীয় পুরীঃআ।

বাস গাড়ি হিজুঃ কানা। (কানা তে পুরীও এনা)।

৩ নম্বর আঁঠুতে চেৎ আর অকয় আতে কুকলি লেখাজ বারয়া অজে এগমঃআ। দাডু চেৎ সিবুয় উদুঃআয় কানা? তেলা এগমঃআ — আয়াঃ বহঃ। দাডু আয়াঃ বহঃ অকয় উদুঃআয় কানা? তেলা এগমঃআ — সিবু। অনাতে নওয়াদ বার জতস কীমি কানা।

লগন লগন, বীয়বীয়, রিঁজিঁরিঁজিঁ, লেগেলেগেমে, দিড়ীমপাট, বারাংবারাং, ঝিরঝর, দাপাংদাপাং, হাকপাক, জিড়িৎজিড়িৎ, হিঁসিৎহিঁসিৎ, হাদারহাদার, আয়ুবয়ায়ুব, থারামথুরুম, লাবাঃচাবাঃ, লাবাসলুবুস, লাঃবলাঃব, লাকাড়লুকুড়, লচকপচক, ভজরভজর এমন।

তনড় রেয়াঃ হাটিঞ

৫. ১. সঝে তনড়, ৫. ২. কুকলি তনড় আর ৫. ৩. সাগায় জড়াও তনড়

৫. ১. সঝে তনড় আরহঁ লাতাররে এমন লেকাতে হাটিঞ আকানা

৫.১. ১. অক্ত সে নাং তনড় – নওয়া দ কুকলি তিনরে (অক্ত) তিস (মাহা) ক রেনাঃ তেলায় এমা।

ইঞদ হলাঞ সেনলেনা। উনি নিতগেয় হিজুঃআ। টির এনেজ দ মাজানবের হুয়ুঃআ।

হলা, নিত, তেহেঞ, গাপা, এনান, লাহা, বিলম, মেয়াঞ, মাজানবের, সেতাঃবের, তিকিন এমান কদ নাং তনড়

রেয়াঃ ঞুম কানা।

৫.১. ২. লেখা তনড় - নওয়া দ কুকলি তিনাঃ (লেখা) রেনাঃ তেলায় এমা।

উনিদ কুইলাপাল হাট সেতাঃ আয়ুব বানার বেড়াগে চালাঃআয়। উনিদ আলে অড়াঃ মিথবারদম দয় হেজ আকানা।

বানার, পেনে, মিথধাও, আরহঁ, সারাঘাড়ি, হরদম এমান কদ লেখা তনড় রেয়াঃ ঞুম কানা।

৫.১. ৩. ঠাঁও তনড় - নওয়া দ অকারে (ঠাঁও) ক রেনাঃ তেলায় এমা।

নড়ে হিজুঃমে। হাঁড়ে চালাঃমে। উনিদ হাঁডেনাডেয় দাডানা। ইঞদ হাতিগে চেতানলাতারিঞ কয়ঃআয় কানা। ইঞ বাবা দ বাহরে সেন আকানায়।

নড়ে, অঁড়ে, হাঁড়ে, নাড়ে, হাঁডেনাডে সাগিঞ, সুর, চেতান, লাতার, চেতানলাতার, পাছলা এমান কদ ঠাঁও তনড় রেয়াঃ ঞুম কানা।

৫.১. ৪. লেকান তনড় - নওয়া দ কুকলি চেতলেকা রেনাঃ তেলায় এমা।

নুই গিদারদ ঠামঠামে রড়েদা। আমদ আডিজোর তাড়ামমে। আলেদ উনি দায়াগে তপাকেদেয়ালে।

লগন লগন, বীয়বীয়, রিজঁরিজঁ, লেগেমলেগেম, দিড়ামপাট, বারাংবারাং, ঝিরঝর, দাপাংদাপাং, হাকপাক, জিড়িৎজিড়িৎ, হিঁসিৎহিঁসিৎ, হাদারহাদার, খারামথুরম, লাবাঃচাবাঃ, লাবাসলুবুস, লাঃবলাঃব, লাকাড়লুকুড়, লচকপচক, ভজরভজর, ঠামঠাম, আডিজোর, দায়াগে এমান কদ লেকান তনড় ঞুম কানা।

৫.১. ৫. উমান তনড় - নওয়া দ কুকলি তিনাঃগান রেনাঃ তেলায় এমা।

সহরায়রে দমেঞ এনেজকেদা। রাঙ্কাতে লাডু আয়মাধাওয়িঞ জমকেদা।

দমে, আয়মা, আঁখীন, কৌইচ্ চুলুং, আডিগান এমান কদ উমান তনড় ঞুম কানা।

৫.১. ৬. অজে তনড় - নওয়া দ কুকলি চেদাঃ রেনাঃ তেলায় এমা।

উনি মাহরাদ দমে পাওরাও ঞুয়েৎ তাহঁ, অনাতেলে আড়াঃ কাদেয়া।

৫. ২. কুকলি তনড় - নওয়া দ কুকলি লাগিৎতে বেওহারঃআ।

তিসেম হেজ আকানা?, তিন ঘাড়িজ এম তাহঁনা? অকাতেম চালাঃ কানা? অকাসেনতেম হেজ এনা? তিনাঃ গানপে ইর কেদা? উনিয়াঃ রড় দ তিনাঃ সারিয়া? উনি চেদাঃ এ রাঃ এদা?

৫. ৩. সাগায় জড়াও তনড় – নওয়া তনড় দ বারয়া আয়াৎ এ জোড়োন অচয়া আর সাগায় উঞুম লেকা লাহারে রড়গঃ ঞুন্ম সে ওকো ঞুন্ম রেনাঃ গানাট লেকায় কামিয়া।

অনা আতোঞ সেনা লেনা আর ঞেংল কেদাঞ অড়াঃ যাহাঁরেঞ জানাম লেনা।

৬. গীনীট – যাহাঁদ ঞুন্ম, উঞুম সে বাংখান তনড় সাঁও গাঁট সে গুয়ুর কঃআ আর অনা রেয়াঃ মেনেক ঞুতুম আঁড়ী, উঞুম আঁড়ী সে তনড় রেয়াঃ অকা সীগীয় তেৎএ ফোটেল অচয়া অনাদ দ গীনীট ব মেতাঃ কানা।

রে, রেয়াঃ, তে, তেম, তেয়াঃ, কে, কেতেজ, ঠেন, ঠেনখন, সেনখন, খন, রেন, রিন, রেনিজ, যাঃ, ইজ, দ এমান।

সিঞ চাঁদ দ পুরবনাখা খনে রাকাব আ। খন (গীনীট) + এ (জেনেৎ)।

অড়াঃরে চাওলে বানুঃআ। - রে (গীনীট)

পেনসিলতে অলাক। - তে (গীনীট)

অকাতেম চালাঃ কানা? – তেম (গীনীট)

আমরেন মেরম কানায়। - রেন (গীনীট)

আমঠেন চালাও লেনীঞ। - ঠেন (গীনীট)

ନଓୟା ଦଲାନ ଦ ଧିରି ରେୟାଃ କାନା । - ରେୟାଃ (ଗୌନୀଟ୍)

ଉନିୟାଃ ପତବ । - ଯାଃ (ଗୌନୀଟ୍)

ଆମିଜ ଭିଡି । - ଆମ+ ଇଜ (ଗୌନୀଟ୍)

ଅକା ସେନଥନ ହିଜୁଃ କାନାମ? - ସେନଥନ (ଗୌନୀଟ୍)

୧. ତଡ଼ଂ - ଯାହାଁ ଓଡ଼ିଆରେ ବାର ବାଂଖାନ ସାଁଗେ ଓ଼ିଆଁ ତୋଁଗେ ଅଚୟାୟ ଅନାଦ ତଡ଼ଂ ବ ମେତାଃ କାନା ।

ଆରଆର, ବାଂଖାନ, ଏନଖାନ, ଆରବାଂ, ବାଂଖାଜୁ, ହଁ, ଆରହଁ, ଆଦ, ଖିଜୁକ, ଖାନେକ, ଆର ବାଂଖାନ, ମେନଖାନ, ଖାନ
ଏମାନ ।

ବେଓହାର

ଦୌଡୁ ରେଁଗେଜ ହଡ଼ କାନାୟ ମେନଖାନ ଆଡି ଭୌଲିୟାୟ ।

ଦୌଡୁ ଯାହାଁ ଲେକାନାୟ ଆର ଆର ହଡ଼ ହଁ ଅନକା ହୁୟୁଃ ଜୌରୁଡ଼ା ।

ହିଂ ବୌଂ ଦାଡ଼େୟାଃ ଖାନ ଆମହଁ ବାମ ଦାଡ଼େୟାଃଆ ।

୮. ହାନାଓ - ଆହ, ଆହା, ଇସ, ହିସ, ଏହ, ଧୁରର, ହାପେ, ଏୟା, ଏ, ଏହୋ, ଏଗ, ଦେଲା, ଦେଲାସେ, ମାସେ, ହେଁଦାହୋ, ଏତେହୋ, ଓୟ, ହଂଓ, ବା, ଏବା, ଯୁ, ଏଦା, ଏହି, ବାଂ, ହେଁ, ହିଂ, ହିଂ, ତିତି, ଲେଲେ, ଡୁର, ଅହାୟ, ହିଡ଼ି ଏମାନ । ହାନାଓ ଆରହଁ ବାର ହାଟିଂରେ ହାଟିଂ ଆକାନ -

୮. ୧. ଓନୌହିକୌଓ - ମନ ଅନ୍ତର ଭିତ୍ତିର ଓ଼ିଆଁ ଓଡ଼ି ଗେ ଓନୌହିକୌଓ ।

ଆହ, ଆହା, ଇସ, ହିସ, ଏହ, ଧୁରର ଏମାନ । ନଓୟା ଓଡ଼ି ପରେ (!) ଚିନହି ଲାଗତଂଆ ।

ଆହ! ଚେଦାଃ ଏମ ଦାଲେ କାନା? ଆହା! ଆଡି ନାପାୟେ ହଁୟ ଏଦା । ଇସ! ଇତିଜ ପୁଟୁର କିଦିଂଘମ । ହିସ! ଆମଦମ ପୁଚୁଜ ଏନା । ଏହ! ବେରେଲ ଖୁରିଜ ରେଗିଂ ଥାଲିୟେନା । ଧୁରର! ବାଂ ଆତିଂ କାନତେ । ହେରର! ଏନାନ ଖନେ ଧୁରାଓ ଆକାନ ରେହଁ ବାୟ ପୁରାଓ ଏଦା ।

୮. ୨. ଆତେନ ହଚ - ଯାହାଁ ଓଡ଼ିଆରେ ହହ ବାଂଖାନ ଓଡ଼ିସ ରେୟାଃ କାଥା ବନ ଲୌୟ ଅଚୟା ଅନାଦ ଆତେନ ହଚ ହାନାଓ ଓଡ଼ି କାନା । ନଓୟା ଓଡ଼ି ତେଦ ସାଁଗିଂ ଗରନ ରେନ ହଡ଼ ବାଂଖାନ ଜିଓ଼ି ଆନ କଓୟାଃ ମନ ଫେରାଓ ରେୟାଃ ଓଡ଼ି କାନା ।

ହାପେ, ଏୟା, ଏ, ଏହୋ, ଏଗ, ଦେଲା, ଦେଲାସେ, ମାସେ, ହେଁଦାହୋ, ଏତେହୋ, ଓୟ, ହଂଓ, ବା, ଏବା, ଯୁ, ଏଦା, ଏହି, ବାଂ, ହେଁ, ହିଂ, ହିଂ, ତିତି, ଲେଲେ, ଡୁର, ଅହାୟ, ହିଡ଼ି ଏମାନ ।

ହାପେ, ହିଂ ହିଂ ଚାଲାଂଆ । ଏୟା, ହେଜ ଲେନ ମେସେ । ଏ ଦୌହି ଆଞ୍ଜମଲେମ ସେ । ଏହୋ, ଆପେଦ ଅକାରେନ କାନାପେ? ଏଗ, ଦେନସେ ମାଡି । ଦେଲା ଦୁଡୁବଲେନମେ । ଦେଲାସେ ହେଜଲେନମେ ।

୯. ଜେନେଂ - ଯାହାଁ ଓଡ଼ିଆରେ ଏଟାଂ ଓଡ଼ି ସାଁଓ ଜେଲେଂ କାତେ ଅନା ଓଡ଼ି ରେୟାଃ କୌମି ତଡ଼, ଦାଡ଼େ ଏମାନ କୟ ପୁଷ୍ଟାଓ ଅଚୟା ଅନାଦ ଜେନେଂ ବ ମେତାଃ କାନା ।

ଅଟ, ହଟ, ଦାରା, ତାରା, ହଂ, ଗଂ, ଂଂ, ସାଁହିଜ, ଲେକା, ତୁଲୁଜ, ଜାକ, ଦ, ଗେ, ଚ, ହେଁ, କା, ଆକା, ଆକାଂ, ଏନ, ଲେନ, ଏ, ଏଂ, ଲେଂ, ସେ, ଦୁ, ମା, କାନ, କାନା ଆ, କାନ, କାନା, ଲେନ, ଲେନା, ଆକାନ, ଆକାନା, ଅଂ, କାଂ, ଏଂ, ଏଦା, ଗେୟା, ଲେଂ, ଲେଦା, ଆକାଗେ, ଏନ, ଲେନ, ହାଂ, ନାହାଂ ଏମାନ ।

ଜେନେଂ ଆରହଁ ପୁନ ହିଂରେ ହିଂରେ ଆକାନା -

୯. ୧. କାନଓୟା ଜେନେଂ - ଆ, କାନ, କାନା, ଲେନ, ଲେନା, ଆକାନ, ଆକାନା, ଅଂ, କାଂ, ଏଂ, ଏଦା, ଗେୟା, ଲେଂ, ଲେଦା, ଆକାଗେ, ଏନ, ଲେନ, ହାଂ, ନାହାଂ ଏମାନ । ନଓୟା କଦ କୌମି ଓଡ଼ିରେ ଗଡ଼ୟ ଏମତେ କୌମି ଗଡ଼ ବ ମେତାଂଆ । ନଓୟା ଓଡ଼ି ତେଗେ କୌମି ଦ ଅକା ନାଂ ରେୟାଃ କାନା ପୁଷ୍ଟାଓ ଅଚୟାୟ ।

୯. ୨. ଗୌନୀଟ୍ ଜେନେଂ - ଧୌରିଜ, ହିଂବିଜ, ଲାଗିଂ, ଖିତିର, ଜଖେଜ, ମୌଦରେ, ମୁଦରେ, ତାଲାରେ, ସେଂ, ସେନ, ସେଜ ଏମାନ ।

୯. ୩. ତଡ଼ଂ ଜେନେଂ - ଏନତେ, ମେନତେ, ଖାନ, ଲେ, ଲେଖାନ, ଘାନେକ, ଖାନେକ ଏମାନ ।

୯. ୪. ତନଡ଼ ଜେନେଂ - ନାପାୟ, ଂଂ, ସାଁହିଜ, ତାରା, ଦାରା, ତରା, ଧରା, ଜାକ, ଜାକାଂ, ଗେ, ଦ, ସେ, ହାପେ, ଆଓରି, ମତ, ସୁମୁଂ, ଲେକା, ମାଛା, ହଂ, ଗଂ ଏମାନ ।

ଗଟାନ ଆର ଗରନ

ଗଟାନ ଦ ପେ ହାଟିଏରେ ମେନାଃ ଆକାଦା ।

ମିଂଟାନ ବୁଝାଓ ଲେନଖାଞ୍ ୧. ମିଂଗଟାନ, ବାରୟା ବୁଝାଓ ଲେନଖାଞ୍ ୨. ବାର ଗଟାନ ଆର ପେୟା ଖନ ସାଁଗେ ବୁଝାଓ ଲେନଖାଞ୍ ୩. ସାଁଗେ ଗଟାନ ।

ଗରନ ହଁ ପେ ହାଟିଏରେ ହାଟିଏ ଆକାନା – ୧. ମାଢାଂ ଗରନ, ୨. ସାମାଂ ଗରନ ଆର ୩. ସାଁଗିଏ ଗରନ ।

ଗରନ କ ଜକେଜ ଓୟାତ ରେ ଲାଗତଃ କାନା ଆର ଏଞ୍ଜୁମ ଓଡ଼ି ସେ କାନଓୟା ଓଡ଼ି ରେନାଃ ଗରନ ତେଂ ଏ ଠାଓକା ଅଚୟା ଉନଦ ଅନା ଗରନ କଦ ଅଜା ବନ ମେତାଃ କାନା ।

ଗରନ ଆର ଗଟାନ ହିସାବତେ ଅଜା ଦ ଗେଲ ବାର ହାଟିଏରେ ହାଟିଏ ଆକାନା –

ଗରନ	ଗଟାନ	ଅଜା ସେ ବିଭକ୍ତି ଚିନ୍ହା	ହାଟିଏ ଏଞ୍ଜୁମ
ମାଢାଂ	ମିଂ	୧	ପୌଲୋ/ପୌହିଲ
ମାଢାଂ	ବାର	୧୨୧	ଦସାର
ମାଢାଂ	ବାର	୧୭୩	ତେସାର
ମାଢାଂ	ସାଁଗେ	୧୨	ପୋନ
ମାଢାଂ	ସାଁଗେ	୧୭	ମଢେଁ
ସାମାଂ	ମିଂ	୧	ତୁରଂୟ
ସାମାଂ	ବାର	୧୨୧	ଏୟାୟ
ସାମାଂ	ସାଁଗେ	୧୨	ଇରୀଲ
ସାଁଗିଏ	ମିଂ	୧	ଆରେ
ସାଁଗିଏ	ମିଂ	୧୭୩/୧୨୧/୧୨୧/୧୭୩ (୧୭୩ ୧୨୩୧୭୩୧୨୩)	ଗେଲ
ସାଁଗିଏ	ବାର	୧୨୧	ଗେ-ମିଂ
ସାଁଗିଏ	ସାଁଗେ	୧୭	ଗେ-ବାର

ଓୟାତ ବେଓହାର ଅକ୍ତେ ଏଞ୍ଜୁମ ସେ ବାଂଖାନ ଦାନାଂ ଓଞ୍ଜୁମ ତିନ ଗଟାନା ବୁଝାଓ ଅଚୟ ଲାଁଗିଂ ଗରନ ହିସାବତେ ଲାଗତଃ ଅଜା ଲାତାରରେ ଏଞ୍ଜୁଲ ଆବ । ଅଜା - ଏଞ୍ଜୁ, ଲିଞ୍ଜୁ, ଲାଂ, ଲେ, ବ, ମ, ବେନ, ପେ, ଯ, କିନ, କ, ରେୟାଃ ଅକାଲେକା ବେଓହାରଃ କାନା -

ଗରନ	ଗଟାନ	ଅଜା	ଓୟାତ ରେ ଲାଗତ
୧୭୩୧୭୩ ୧୭୩୧୭୩	୧୨୩	୧	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭.୧
	୧୭୩	୧୨୧	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୧୨୧
		୧୭୩	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୧୭୩
	୧୭୩'୧୭୩	୧୨	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୧୨
		୧୭	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୧୭
୧୭୩୧୭୩ ୧୭୩୧୭୩	୧୨୩	୧	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୩
	୧୭୩	୧୨୧	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୧୨୧
	୧୭୩'୧୭୩	୧୨	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୧୨
୧୭୩'୧୨୧ ୧୭୩୧୭୩	୧୨୩	୧	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୧
	୧୭୩	୧୨୧	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୧୨୧
	୧୭୩'୧୭୩	୧୭	୧୭୩୧୭ ୧୭୩୧୭୧୭
	ବାଂ ଜିଓୟାନ କ		
	୧୨୩	୧୭୩, ୧୨୩, ୧୨୧, ୧୭୩	୧୨୩୧୭୩ ୧୭୩୧୭୩
	୧୭୩	୧୨୧	୧୭୩୧୭୩ ୧୨୧
	୧୭୩'୧୭୩	୧୭	୧୭୩୧୭୩ ୧୭

ତାହାଲେ ମେନ କେୟାବ ଅଜା କଦ ୧, ୧୨୧, ୧୭୩, ୧୨, ୧୭, ୧, ୧୨୧, ୧୨, ୧, ୧୨୧, ୧୭, ୧୨୩, ୧୨୧, ୧୭୩ ଗରନ ଆର ଗଟାନ ହିସାବତେ ଏଞ୍ଜୁମ, ଓଞ୍ଜୁମ, ଗୁନୁନ ଆର ବାଂଖାନ କାନଓୟା ସାଁଓ ଜେଲେଂ କାତେ ଜେନେଂ ଲେକା ହଁୟ କାମିୟେଂ କାନା । ଅଜା ଦ ଏଞ୍ଜୁମ, ଓଞ୍ଜୁମ, ଗୁନୁନ ଆର ବାଂଖାନ କାନଓୟା ସାଁଓ ଜେଲେଂ କାତେ ଅନାକ ରେୟାଃ ଗରନ ଆର

গটিন উনুদুঃ কানা। অজা তেদ আঁড়ী সাঁও জেলেং কাতে অনা আঁড়ী রেয়াঃ কৌমি তড় সে দাড়ে এমান দ বায় পুস্টাও অচয়া।

গুনুন রে অজা দ উনি মত সারাঘাড়ি দ বায় লাগতঃআ। গুনুন আঁড়ী পরে ‘গে’ বাংখান ‘গি’ জেনেং এম কাতে হঁ লাগতঃআ। য়েলেকা – সেয়াগেম স কানা। রাবাংগিও বুঝাও কেদা। রেয়াড়গেপে বুঝাও এদা।

[illegible]

୧୧	ଫୁଟ-୦୫୫୫୫	ଫୁଟ ଫୁଟ ୦୫୫୫୫	୧୧	ଫୁଟ-୦୫୫୫୫	ଫୁଟ ଫୁଟ ୦୫୫୫୫
୧୨	ଫୁଟ-୨୫୫୫୫	ଫୁଟ ଫୁଟ ୨୫୫୫୫	୧୨	ଫୁଟ-୨୫୫୫୫	ଫୁଟ ଫୁଟ ୨୫୫୫୫
୧୩	ଫୁଟ-୩୫୫୫୫	ଫୁଟ ଫୁଟ ୩୫୫୫୫	୧୩	ଫୁଟ-୩୫୫୫୫	ଫୁଟ ଫୁଟ ୩୫୫୫୫
୧୪	ଫୁଟ-୪୫୫୫୫	ଫୁଟ ଫୁଟ ୪୫୫୫୫	୧୪	ଫୁଟ-୪୫୫୫୫	ଫୁଟ ଫୁଟ ୪୫୫୫୫
୧୫	ଫୁଟ ଫୁଟ	ଫୁଟ ଫୁଟ	୧୫	ଫୁଟ	ଫୁଟ ଫୁଟ

୧. ବିଲହୀଓ ଲେଖା —

ମିଂ - ମିମିଂ, ବାର - ବାବାର, ପେ - ପେପେ, ପୋନ/ପୁନ - ପୋପୋନ/ପୁପୁନ, ମଢ଼େ - ମଞ୍ଜୁ, ତୁରୁୟ - ତୁରୁୟ, ଏୟାୟ - ଏୟାୟ, ଇରୌଲ - ଇରୌଲ, ଆରେ - ଆରେ, ଗେଲ - ଗେଗେଲ, ଇସି - ଇଃସି, ବାର ଇସି - ବାବାର ଇସି ଏମାଂ।

ମିମିଂ ପୁରୀ ହାସାଲେ ଲା ଆକାଓନା। ବାବାର ଫୋଡ଼ାଃ କାତେ ଏମାଲେପେ। ପେପେ ଇସି କାତେ କ ଏଂମ କେଦା। ନୁକୁ ଗିଦୌର ମଞ୍ଜୁ ଗଟେଜ କାତେ ତେରେଲ କ ହାଟିଂ ଆନା।

୨. ତିରୟୀଓ ଲେଖା — ଆଦମକ ତିରୟୀଓ ଲେଖାଂ ପାନ୍ତେ ଲେଖା ହିଁ କ ମେତାଃ କାନା। ପାନ୍ତେ ଲେଖା ଦ ବାଂ ଜିଓୟାନ ବିଦୌଲ ରେଂଗେ ଲାଗତଂଆ। ଯାହାନ ଲେଖା କାଥା (ଜିଓୟାନ ବାଂ ଜିଓୟାନ) କ ଏତମ ତାୟମ ମେନାଂଆ ସେ ମେନାଂ କଓୟା ସେ କାନାକ ବୁଝାଓ ଲେନକାଜ ଅନାଦ ତିରୟୀଓ ଲେଖା ବ ମେତାଃ କାନା।

ଲେଖା	ଜିଓୟାନ ବିଦୌଲ	ଘାଁରଞ୍ଜରେ ବେଓହାରଃ	ବାଂ ଜିଓୟାନ ବିଦୌଲ
ପୌଲୋ/ପୌଲି	ପୌଲୋୟିଜ/ପୌଲିଜ	ମାରାଂ	ପୌଲୋଓୟାଃ/ପୌଲିଃ
ଦସାର	ଦସାରିଜ	ତାଲା	ଦୋସାରାଃ
ତେସାର	ତେସାରିଜ	ସାଞ୍ଜଲୀ	ତେସାରାଃ
ପୋନ	ପୋନିଜ	ମାଞ୍ଜୁଲୀ	ପୋନାଃ
ମଢ଼େ	ମଢ଼େୟିଜ	ତାଲା ସାଞ୍ଜଲୀ	ମଢ଼େୟାଃ
ତୁରୁୟ	ତୁରୁୟିଜ	ତାଲା ମାଞ୍ଜୁଲୀ	ତୁରୁୟାଃ
ଏୟାୟ	ଏୟାୟିଜ	ସାଞ୍ଜ ମାଞ୍ଜୁଲୀ	ଏୟାୟାଃ
ଇରୌଲ	ଇରୌଲିଜ	ହାଡ଼ିଂ ସାଞ୍ଜଲୀ	ଇରୌଲାଃ
ଆରେ	ଆରେୟିଜ	ହାଡ଼ିଂ ମାଞ୍ଜୁଲୀ	ଆରେୟାଃ
ଗେଲ	ଗେଲିଜ	ଜତଖନ ମୁଚାଂରେନ ଦ ହପନ/ହାଡ଼ିଂ	ଗେଲାଃ

୩. ସାମଟାଓ ଲେଖା — ବାନା/ବାନାର, ପେନେ, ପୋନୋନ/ପୁନୁନ ଏମାନ।

ବାନା କାଥା ଦ ବେଓହାରଂଆ ସାନାମ ଗରନ ରେୟାଃ ବାର ଗଟାନ ହଡ଼ କାଥା ସାଂଓ। ଯେଲେକା — ଆଲିଂ ଦ ବାନା ହଡ଼ତେଗେଲିଂ କାମିୟା। ଆବେନ ହିଁ ବାନା ହଡ଼ତେ କାମିୟବେନ। ଆଲାଂ ଦ ବାନା ହଡ଼ାଃ କାଥା ଗେଲାଂ ଆଞ୍ଜମା।

ଆର ଏଟାଃ କାଥା କରେ ଦ ବାନାର କାଥାଂ ବେଓହାରଂଆ। ଜେଲେକା — ବାନାର ଟୁକୁଜ ରାପୁଂ ଏନା। ଡାଂରି ବାନାର ଗେକିନ ଆତିଂ କାନା। ଆପେରେନ ବାବୁ ଆର ବିଟି ବାନାର ଗେକିନ ଚେଟମାଲ ଗେୟା।

ଜାନାଂ (Gender)

ଜାନାଂ ଦ ଅନାଗେବ ମେତାଃ କାନା - ଏଞ୍ଜୁମ ଓଡ଼ି ଅକା ଜୁଡ଼ ରେନାଃ କାନା ମେନେକ କଡ଼ା ଜୁଡ଼, କୁଡ଼ି ଜୁଡ଼ ସେ ଅନାକିନ ମୁଦରେ ଅକାଟାଂରେନେଂ ବାଂ କାନା ଅନା ଓଡ଼ିମ୍ ଲାଗିଂ ଓଡ଼ିଂରେ ରନଡ଼ ରେ ଜାନାଂ ବ ମେତାଃ କାନା।

ଇଂରେଜୀ ଭାଷା ରେନାଃ ଘାଞ୍ଜିୟା ରଡ଼ ରେ Gender ମେନତେ ଅକା ଓଡ଼ିଂରେ ବାନ୍ଂଆ। ମେନଖାନ ଜାଂ ଚିପିନହାଓ ଓଡ଼ି Grammar ରେ Gender ମେନତେ ବେଓହାରଂଆ। Nesfield ଆଃ ମେନଲେକାତେ “What in nature is called the difference of sex is in grammar called the difference of Gender”.

ଜାନାଂ ଓଡ଼ି ରେୟାଃ ଭଂ ଲେକାତେ ମେନଗଂଆ — ଓଡ଼ି କ ଅକା ‘ଜୁଡ଼ ରେନାଂ’ ଓଡ଼ି ଖନ ସିରଜାଓ ଆକାନା, ଯେଲେକା ଜୁଡ଼ ରେୟାଃ ଜା ଆର ରେନାଂ ରେୟା ନାଂ ମିଲାଓ କାତେ ଜାନାଂ ହୁୟ ଆକାନା।

ଜାନାଂ ପୁନ ହାଟିଂରେ ହାଟିଂ ଆକାନା — ୧. କଡ଼ା ଜାନାଂ, ୨. କୁଡ଼ି ଜାନାଂ, ୩. ଜାତ ଜାନାଂ ଆର ୪. ହାଂ ଜାନାଂ ।

୧. କଡ଼ା ଜାନାଂ — ଯାହାଁ କ ଏଞ୍ଜୁମ ଓଡ଼ି କଡ଼ା ଜାଂ ରେୟାଃ ବୁଝାଂଆ ଅନାଦ କଡ଼ା ଜାନାଂ କାନା। ବାବା, ଦାଦା, ତେୟାଂ ଏମାନ।

জাত জানাং	কড়া জানাং	কুড়ি জানাং
গিদৌর	কড়া গিদৌর	কুড়ি গিদৌর
হড়	কড়া হড়	কুড়ি হড়
মেরম	বোদা মেরম	পাঠি মেরম
হাতি	হাড়াম হাতি	বুড়হি হাতি
গড়ম	গড়ম কড়া	গড়ম কুড়ি
হপন	কড়া হপন	কুড়ি হপন

আড়ী বনদল কাতে

[illegible]

কোনওয়া রেনাঃ নাং (অঙ্ক) —

কানওয়া সে কাষি ক তিস রেনাং সে অকা অক্ক রেনাং বুঝাও অচয় লৌ গিৎ নাং দ পে হাঁটিঞ রেক হাঁটিঞ
আকানা।

১. নিতাম্ নাং (present tense) , ২. এনাম্ নাং (past tense) আর ৩. দারাম্ নাং (future tense)

১. নিতাং নাং – যাহাঁ কানওয়া আঁ ড়ী রেনাঃ কামিতেং নিতং সে নিত রেনাং কামি কানা বুঝীও অচলেখান অনাদ নিতাং নাং রে পাড়াঃআ। য়েলেকা – টিলু দ নাপায় কড়া কানায়। উনিয়াঃ মিৎটাং ডুলুং গাঁডি মেনাঃআ। ইএঃ দ সান্তাড়িএঃ সঁডায়েদা।

୨. ଏନାଂ ନାଂ – ଯାହାଁ କାମି ଦ ଏନାଂରେ ହୁଏ ସୀତ ପୁରାଓ ଆକାନା ବୁଝାଓ ଲେନଖାଜ ଅନାଦ ଏନାଂ ନାଂ ରେ ପାଢ଼ାଂଆ ।
 ଜେଲେକା – ଡିଲୁ ଦ ନାପାୟ କଢ଼ାଗେୟ ତାହେଁ କାନା । ଉନିୟାଂ ମିଞ୍ଟାଂ ଡୁଲୁଂ ଗାଡ଼ି ତାହେଁକାନା । ଇଏଓ ଦ ସାନ୍ତାଡ଼ିଏଓ ସେଁଢ଼ାୟେଂ
 ତାହେଁକାନା ।

୩. ଦାରାୟ ନାଂ – କାମି ଦ ହୁୟଂଆ ନାହାଂ ଦାରାୟ କାନ ଅଞ୍ଜରେ ବୁଝାଓ ଅଚଲେନଖାଜ ଅନାଦ ଦାରାୟ ନାଂ ରେ ପାଢ଼ାଂଆ ।
 ଯେଲେକା – ଡିଲୁ ଦ ନାପାୟ କଢ଼ାଗେ ହୁୟଂ ଆୟ ନାହାଂ । ଉନିୟାଂ ଡୁଲୁଂ ଗାଡ଼ି ଇଁ ହୁୟଂ ତାୟା ନାହାଂ । ଇଏଓ ଦ ହାପେନିଏଓ ଚେଦା
 ସାନ୍ତାଡ଼ି ।

ସାନାମ ନାଂ କଣେ ଆରହଁ ପୁନ ହୀଟିଏଓ ରେକ ହୀଟିଏଓ ଆକାନା ।

୧. ଦିନିମ୍, ୨. ଚଳତ, ୩. ସୀତୀନ ଆର ୪. ଚଳତ ସୀତୀନ

ଲାତାର ରେ ଏମ ଆକାନ ଡେବିଲ ପାଢ଼ହାଓ ଲେଗେବନ –

୧୭୭	୨୧୭୭ ବ୭୭୭୭	୨୧୭୭ ବ୭୭୭୭
୫୭୭୭.୩ ୧୭୭୭୭ Present Indefinite	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭-୭	
୫୭୭୭୭ ୧୭୭୭୭ Present Continuous	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭ ବ୭୭୭୭	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭-୭
୫୭.୭୭.୧ ୧୭୭୭୭ present perfect	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭-୭
୫୭୭୭୭ ୫୭.୭୭.୧ ୧୭୭୭୭ present perfect continuous	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭ ବ୭୭୭୭
୫୭୭୭.୩ ୨୧୭୭୭ Past Indefinite	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭ ୭୭୭୭	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭
୫୭୭୭୭ ୨୧୭୭୭ Past Continuous	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭ ବ୭୭୭ ୭୭୭୭	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭ ୭୭୭୭
୫୭.୭୭.୧ ୨୧୭୭୭ Past perfect	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭ ୭୭୭୭
୫୭୭୭୭ ୫୭.୭୭.୧ ୨୧୭୭୭ Past perfect continuous	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭	୫୭୭ ୭୧ ୫୭୭୭୭ ବ୭୭୭ ୭୭୭୭
୫୭୭୭.୩ ୫୭୭୭୭ future Indefinite	୫୭୭ ୫୭୭୭୭ ୭.୧ ୧୭୭୭୭	୫୭୭ ୫୭୭୭୭ ୭.୧ ୧୭୭୭୭
୫୭୭୭୭ ୫୭୭୭୭ future Continuous	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭
୫୭.୭୭.୧ ୫୭୭୭୭ future perfect	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭
୫୭୭୭୭ ୫୭.୭୭.୧ ୫୭୭୭୭ future perfect continuous	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭	୭୭୭୭୭୭ ବ୭୭୭

ଚେତାନ ରେୟାଂ ଡେବିଲ ଖନ ଏଞ୍ଜେଂ କାନା ଅନଂ କାନଓୟା ରେ ଅଂ, ଆଂ ମେସା କାତେ ନାଂ ହିସାବ ତେ ଆ, କାନା, ତାହେଁ,
 କାନ ତାହେଁ ନାହାଂ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଂ କାନା ଆର ଏନେଂ କାନଓୟା ରେ ଏଂ ଆଂ ମେସା କାତେ ନାଂ ହିସାବ ତେ ବେଓହାର ଅକତେ
 ଆ, କାନା, ତାହେଁ, କାନ ତାହେଁ ନାହାଂ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଂ କାନା ।

ନିତଂ ଦ ମିଞ୍ଚାର ଆୟାତ ରେନାଂ ବେଓହାର ନାଂ ହିସାବତେ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଆର ଅଜା ରେନାଂ ବେଓହାର ଚେଂ ଲେକା ଏଞ୍ଜେଲ
 ଲେଗେବନ -

୫୭୭୭.୩ ୧୭୭୭୭ /Present Indefinite ୫୭୭ ବ୭୭୭୭ - ୧୭୧ -go				
୫୭୭୭୭	୫୭୭୭୭	ବ୭୭୭୭ ୩୭୭୭୭	୭୭୭	୭.୫୭.୭
1st person ୩୭୭୭୭ ୫୭୭୭୭	Singular ୩୭୭	୭	୧	୧୭୭୭୭ ୭.୧
		୭		I go
	Dual ୭୭୭	୭	୭୭୧	୧୭୭୭୭ ୭୭୭୭
		୭	୭୭୭	୧୭୭୭୭ ୭୭୭୭

	Plural ଏଞ୍ଜି	ଅ	ପଞ୍ଜ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଅପଞ୍ଜ
		ଅ	ଠଅ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଅଠଅ
				we go
2nd person ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଶେଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	Singular ଫାଞ୍ଜି	ଅ	ଫା	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଅଫା
				You go.
	Dual ଠଅଞ୍ଜ	ଅ	ଠଞ୍ଜ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଅଠଞ୍ଜ
				You go.
	Plural ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	ଅ	ଫଞ୍ଜ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଅଫଞ୍ଜ
				You go.
3rd person ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଶେଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	Singular ଫାଞ୍ଜି	ଅ	ଫେ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଅଫେ
				He goes.
	Dual ଠଅଞ୍ଜ	ଅ	ବଞ୍ଜ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଅବଞ୍ଜ
				They go.
	Plural ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	ଅ	ବଞ୍ଜ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଅବଞ୍ଜ
				They go.

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜିଲଃ କାନା ଦିନାମ ନିତାଂ ନାଂ ରେ ମୁଲ କାନଓୟା ଆଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଓ ଅଃ ବାଂଖାନ ଆଃ ମେସା କାତେ ‘ଆ’ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଃ କାନା। ଆର ଅଜା ଦ କାନଓୟା ଜେନେଂ ସାଓ ଜେଲେଦଃ କାନା।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଦିନାମ ନିତାଂ ନାଂ – ଲିଟି ଦାକା ଦ ବାଂ ଜମଃଆ।

ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି /Present			Continuous ଅପଞ୍ଜିଠ	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଇଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
1st person ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଶେଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	Singular	ଫାଞ୍ଜି	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି,ଫା	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			I am going	
	Dual	ଠଅଞ୍ଜ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜିପଞ୍ଜି	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜିପଞ୍ଜି	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			we are going	
	Plural	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜିପଞ୍ଜି	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜିଠଅ	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			we are going	
2nd person ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଶେଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	Singular	ଫାଞ୍ଜି	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି,ଫା	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			You are going.	
	Dual	ଠଅଞ୍ଜ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜିଠଞ୍ଜ	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			You are going.	
	Plural	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜିଫଞ୍ଜି	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			You are going.	
3rd person ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଶେଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	Singular	ଫାଞ୍ଜି	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି,ଫେ	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			He is going.	
	Dual	ଠଅଞ୍ଜ	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜିବଞ୍ଜି	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			They are going.	
	Plural	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି	ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜିବଞ୍ଜି	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
			They are going.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜିଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଓ ଅଃ ବାଂଖାନ ଆଃ ମେସା କାତେ ‘କାନା’ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଃ କାନା ଚଳତ ନିତାଂ ନାଂ ରେ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଚଳତ ନିତାଂ ନାଂ – ଡୁଲୁଂ ଗାଡ଼ି ଆଡ଼ି ଜୋର ଶ୍ରିଞ୍ଜାଃ କାନା।

ଏଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି /Present	Perfect	ବଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି ଇଞ୍ଜିଏଞ୍ଜି
---------------------	---------	-----------------------

			୧୩.୦୩.୧	
1st person ଓଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଶେଷିଞ୍ଚି	Singular	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			I have gone	
	Dual	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			we have gone	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
		୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			we have gone	
2nd person ୧୩ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଶେଷିଞ୍ଚି	Singular	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			You have gone.	
	Dual	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			You have gone.	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			You have gone.	
3rd person ୧୩'୧୧ଞ୍ଚି ଶେଷିଞ୍ଚି	Singular	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			He/She has gone	
	Dual	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			They have gone.	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			They have gone.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଶ୍ରେଣୀଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଓଓଓି ଚାଲାଓ ସାଓ 'ଆକାନା' କାନଓୟା ଜେନେଃ ସୀତୀନ ନିତାଂ ନାଂ ରେ
ଲାଗତଃ କାନା।

ପୁସ୍ତାଓ –

ସୀତୀନ ନିତାଂ ନାଂ – ତେରେଲ ଦ ବିଲି ଆକାନା।

୧୩୦୩୩ / Present			Perfect Continuous ଓଓଓିଞ୍ଚି ୧୩.୦୩.୧	ବଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି ୧୧୧୧୧
1st person ଓଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଶେଷିଞ୍ଚି	Singular	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			I have been going	
	Dual	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			we have been going	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
		୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			we have been going	
2nd person ୧୩ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଶେଷିଞ୍ଚି	Singular	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			You have been going	
	Dual	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			You have been going	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			You have been going	
3rd person ୧୩'୧୧ଞ୍ଚି ଶେଷିଞ୍ଚି	Singular	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			He has been going.	
	Dual	ଓଞ୍ଚି	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			They have been going.	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି	ଉଞ୍ଚିଞ୍ଚି ଓଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି
			They have been going.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଝେଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଓ ‘ଆକାନ ତାହେନା’ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଦ ଚଳତ ସୀତୀନ ନାଂ ରେ ଲାଗତଃ କାନା।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଚଳତ ସୀତୀନ ନିତାଂ ନାଂ – ସେତାଃ ଖନ ନଡେଗିଂଓ ଦୁଢୁବ ଆକାନ ତାହେନା। ଆମାଃ ହିଜୁଃ ସେନଃ ହର ରେଗିଂଓ ଦୁଢୁବ ଆକାନ ତାହେନା।

୧୧୭୩/Past			Indfinite ଝୱ୧୭୩.୩	ବୃ୧୧୭୩ ୩୧୧୧୭
1st person ୩୭୩୭୩ ଝ୧୩୭୩	Singular	୩ୱ୭	୧୧୧ ୧୧୧୭.୩	୧୧୧
			I went	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧ ୧୧୧୭୧ୱ୩	୧୧୧
			୧୧୧ ୧୧୧୭୧୭୩	୧୧୧
	Plural	୧୭୩୧୧	୧୧୧ ୧୧୧୭୧୧	୧୧୧
			୧୧୧ ୧୧୧୭୩୭	୧୧୧
2nd person ୧୭୩୭୩ ଝ୧୩୭୩	Singular	୩ୱ୭	୧୧୧ ୧୧୧୭.୩	୧୧୧
			You went	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧ ୧୧୧୭୩୧୧	୧୧୧
			You went	
	Plural	୧୭୩୧୧	୧୧୧ ୧୧୧୭୩୧୧	୧୧୧
			You went	
3rd person ୧୭୩୧ୱ୩ ଝ୧୩୭୩	Singular	୩ୱ୭	୧୧୧ ୧୧୧୭.୧	୧୧୧
			He went	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧ ୧୧୧୭୧ୱ୧	୧୧୧
			They went.	
	Plural	୧୭୩୧୧	୧୧୧ ୧୧୧୭୧୭	୧୧୧
			They went.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଝେଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଓ ‘ଲେନ’ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଦ ଏନାଂ ଦିନୀମ ନାଂ ରେ ଲାଗତଃ କାନା।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଦିନୀମ ଏନାଂ ନାଂ – ଲିଟି ଦାକାତେ ଜମ ବି ଲେନାମ।

୧୧୭୩/Past			Continuous ଝୱ୧୭୩	ବୃ୧୧୭୩ ୩୧୧୧୭
1st person ୩୭୩୭୩ ଝ୧୩୭୩	Singular	୩ୱ୭	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭.୩	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭
			I was going.	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭୧ୱ୩	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭
			୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭୧୭୩	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭
	Plural	୧୭୩୧୧	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭୧୧	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭
			୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭୩୭	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭
2nd person ୧୭୩୭୩ ଝ୧୩୭୩	Singular	୩ୱ୭	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭.୩	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭
			You were going.	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭୧ୱ୧	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭
			You were going.	
	Plural	୧୭୩୧୧	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭୧୧	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭
			୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭୩୭	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧୧ ବୃ୧୧୭

			You were going.	
3rd person ୧୫.୬୮୩ ଶେଷତେ	Singular	୧୮୫	୧୧୧୧୧ ବୃତ୍ତ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତୈ	ବୃତ୍ତ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତୈ
			He was going.	
	Dual	୧୭୩	୧୧୧୧୧ ବୃତ୍ତ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତୈବୃତ୍ତ	ବୃତ୍ତ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତୈ
			They were going.	
	Plural	୧୫.୬୧	୧୧୧୧୧ ବୃତ୍ତ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତୈବୃତ୍ତ	ବୃତ୍ତ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତୈ
			They were going.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଶ୍ରେଣୀଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଁଓ ଅଃ ବାଂଖାନ ଆଃ ମେସା କାତେ 'କାନ ତାହେଁକାନା' କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଃ କାନା ଚଳତ ଏନାଂ ନାଂ ରେ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଚଳତ ଏନାଂ ନାଂ – ଡୁଲୁଂ ଗାଡ଼ି ଆଡ଼ି ଜୋର ଶ୍ରେଣୀଃ କାନ ତାହେଁକାନା।

୧୧୧୧/Past			Perfect	ବୃତ୍ତୈ୧୧୧୧୧
			୧୧.୦୧.୧	
1st person ୧୫୫୫୫ ଶେଷତେ	Singular	୧୮୫	୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧.୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧
			I had gone.	
	Dual	୧୭୩	୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧
			୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧
	Plural	୧୫.୬୧	୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧
			୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧
2nd person ୧୫୫୫୫ ଶେଷତେ	Singular	୧୮୫	୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧
			You had gone.	
	Dual	୧୭୩	୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧
			You had gone.	
	Plural	୧୫.୬୧	୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧
			You had gone.	
3rd person ୧୫.୬୮୩ ଶେଷତେ	Singular	୧୮୫	୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧
			He had gone.	
	Dual	୧୭୩	୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧
			They had gone.	
	Plural	୧୫.୬୧	୧୧୧୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧୧୧୧	୧୧୧ ଠାଉଁଟ' ବୃତ୍ତ.୧୧
			They had gone.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଶ୍ରେଣୀଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଁଓ 'ଲେନ ତାହେଁକାନା' କାନଓୟା ଜେନେଂ ଦ ସୀତୀନ ଏନାଂ ନାଂ ରେ ଲାଗତଃ କାନା।

ପୁସ୍ତାଓ –

ସୀତୀନ ଏନାଂ ନାଂ – ତେରେଲ ଦ ବିଲି ଲେନ ତାହେଁକାନା।

୧୧୧୧/Past			Perfect Continuous	ବୃତ୍ତୈ୧୧୧୧୧
			୧୧୧୧୧ ୧୧.୦୧.୧	
1st person ୧୫୫୫୫ ଶେଷତେ	Singular	୧୮୫	୧୧୧୧୧୧ ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧.୧	ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧
			I had been going	
	Dual	୧୭୩	୧୧୧୧୧୧ ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧୧୧୧	ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧
			୧୧୧୧୧୧ ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧୧୧୧	ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧
	Plural	୧୫.୬୧	୧୧୧୧୧୧ ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧୧୧୧	ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧
			୧୧୧୧୧୧ ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧୧୧୧	ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧
2nd person ୧୫୫୫୫ ଶେଷତେ	Singular	୧୮୫	୧୧୧୧୧୧ ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧୧	ବୃତ୍ତ ୦୧୧୧ ଠାଉଁଟ'୧୧
			You had been going	

	Dual	ଠଅ	୧୧୧୧୧ ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'୧ଅ୧୧	ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'୧ଅ
			You had been going	
	Plural	୧ଅ'୧୧	୧୧୧୧୧ ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'ବଅ୧ଅ୧	ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'ବଅ୧ଅ
			You had been going	
3rd person ୧ଅ'୧୧୧ ୧ଅ୧ଅ	Singular	୧ଅ	୧୧୧୧୧ ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'ବଅ୧ଅ	ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'ବଅ୧ଅ
			He had been going.	
	Dual	ଠଅ	୧୧୧୧୧ ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'ବଅ୧ଅବଅ	ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'ବଅ୧ଅ
			They had been going.	
	Plural	୧ଅ'୧୧	୧୧୧୧୧ ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'ବଅ୧ଅବଅ	ବଅ ୦୧୧ ୦ଅ୧୧'ବଅ୧ଅ
			They had been going.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜେଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଓଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଁଓ ଅଃ ବାଂଖାନ ଆଃ ମେସା କାତେ ‘କାନ ତେଗେ ତାହେକାନା’ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଃ କାନା ଚଳତ ସୀତୀନ ଏନାଂ ନାଂ ରେ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଚଳତ ସୀତୀନ ଏନାଂ ନାଂ – ହଲା ସେତାଃ ଖନ ଜମେଂ କାନ ତେଗେ ତାହେକାନାଃ। ହଲା ଆମ ହିଜୁଃ ମାଡ଼ାଂ ଦ ସିୟୋଃ କାନ ତେଗେ ତାହେକାନାଃ।

ଫୁଅଅଅଠେ/Future		Indfinite	ବଅ୧ଅଅ ୧୧୧୧୧
1st person ୧ଅଅଅଠେ ୧ଅ୧ଅଅ	Singular ୧ଅ	୧୧୧୧୧ ଅ.୧ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
		I shall go	
	Dual ଠଅ	୧୧୧୧୧ ଅ୧୧୧ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
		୧୧୧୧୧ ଅ୧ଅଠେ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
		We shall go.	
	Plural ୧ଅ'୧୧	୧୧୧୧୧ ଅ୧୧ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
		୧୧୧୧୧ ଅ୧ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
		We shall go.	
2nd person	Singular ୧ଅ	୧୧୧୧୧ ଅ୧ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
୧ଅ୧ଅଠେ ୧ଅ୧ଅଅ	Dual ଠଅ	୧୧୧୧୧ ଅ୧୧୧ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
		You will go.	
	Plural ୧ଅ'୧୧	୧୧୧୧୧ ଅ୧୧ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
		You will go.	
3rd person	Singular ୧ଅ	୧୧୧୧୧ ଅ୧ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
୧ଅ'୧୧୧ ୧ଅ୧ଅଅ	Dual ଠଅ	୧୧୧୧୧ ଅ୧୧୧ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
		They will go.	
	Plural ୧ଅ'୧୧	୧୧୧୧୧ ଅ୧ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ	ଅ ୧ଅ୧ଅଠେ
		They will go.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜେଲଃ କାନା ଦିନାମ ଦାରାୟ ନାଂ ରେ, ମୁଲ କାନଓୟା ଓଡ଼ି ‘ଚାଲାଓ’ ସାଁଓ ‘ଅଃ’ ବାଂଖାନ ‘ଆଃ’ ଗାନାଟ ମେସା କାତେ {ଆ (କାନଓୟା ଜେନେଂ)+(ଅଜା - ଏଞ୍ଜେ, ଲାଞ୍ଜ, ଲିଞ୍ଜ, ଲେ, ବ, ମ, ବେନ, ପେ, ଯ, କିନ, କ)+ ନାହାଃ(ନାଃ/ହାଃ)(କାନଓୟା ଜେନେଂ)} ଲାଗତଃ କାନା।

ଦିନାମ ଦାରାୟ ନାଂ ରେ ଅଃ/ଆଃ ଗାନାଟ ଦ ଉନରେଗେ ଲାଗତଃଆ, ଜୁଦି କାନଓୟା ଅନଃ କାନଓୟାରେ ହୁୟୁଃଆ। ଅନଃ କାନଓୟା ବାଦ କାତେ ଏଟାଃ କାନଓୟା ବିଦାଲ ଦ ଅଃ/ଆଃ ଗାନାଟ ବାଂ ଲାଗତଃଆ ଆର ବାଂ ଜିଓୟାନ ବିଦାଲ ଦ ଅଜା ଦ ବାଂ ଲାଗତଃଆ।

ପୁସ୍ତାଓ –

দিনীম দারায় নাং – লিটি দাকা জমাক নাহাঃ। (জম+আ+ক+নাহাঃ)।

ভবিষ্যৎ/Future		Continuous		চলন্ত ভবিষ্যৎ
1st person প্রথমতঃ ভবিষ্যৎ	Singular	একক	এ২২২৩ ০২৬২.৭ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
			I shall be going	
	Dual	দ্বয়	এ২২২৩ ০২৬২৭৭ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২৭৭ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
			এ২২২৩ ০২৬২৭৩ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২৭৩ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
	Plural	এক'৬২	We shall be going.	
			এ২২২৩ ০২৬২৭২ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২৭২ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
2nd person দ্বিতীয়তঃ ভবিষ্যৎ	Singular	একক	এ২২২৩ ০২৬২৬ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২৬ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
			You will be going.	
	Dual	দ্বয়	এ২২২৩ ০২৬২৬২ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২৬২ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
			You will be going.	
	Plural	এক'৬২	এ২২২৩ ০২৬২৬২ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২৬২ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
			You will be going.	
3rd person তৃতীয়তঃ ভবিষ্যৎ	Singular	একক	এ২২২৩ ০২৬২৬ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২৬ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
			He will be going.	
	Dual	দ্বয়	এ২২২৩ ০২৬২৬২ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২৬২ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
			They will be going.	
	Plural	এক'৬২	এ২২২৩ ০২৬২৬৩ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩	০২৬২৬৩ ০২৬২'২৩ ২৩৬২৩
			They will be going.	

চেতান রেয়াঃ টেবিল রে ঞ্জেলঃ কানা চলত দারায় নাং রে, মূল কানওয়া আঁড়ী 'চালাও' সাঁও 'অঃ' বাংখান 'আঃ' গানাত মেসা কাতে {তেগে(কানওয়া জেনেৎ)+(অজা - ঞ্জ, লাং, লিঞ, লে, ব, ম, বেন, পে, য়, কিন, ক)+তাহেনা+নাহাঃ(কানওয়া জেনেৎ)} লাগতঃ কানা।

পুস্তাও –

চলত দারায় নাং – ডুলুং গাডি আডি জোর ঞ্জিরাঃ তেগে তাহেনা নাহাঃ।

ভবিষ্যৎ/Future		Perfect		চলন্ত ভবিষ্যৎ
1st person প্রথমতঃ ভবিষ্যৎ	Singular	একক	এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৩. ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০ ২৩৬২৩
			I shall have gone.	
	Dual	দ্বয়	এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৭৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৭৩ ২৩৬২৩
			এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০ ০৭৭৩৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৩৩ ২৩৬২৩
	Plural	এক'৬২	We shall have gone.	
			এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৭২৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৭২৩ ২৩৬২৩
2nd person দ্বিতীয়তঃ ভবিষ্যৎ	Singular	একক	এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬৩ ২৩৬২৩
			You will have gone.	
	Dual	দ্বয়	এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬২৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬২৩ ২৩৬২৩
			You will have gone.	
	Plural	এক'৬২	এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬২৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬২৩ ২৩৬২৩
			You will have gone.	
3rd person তৃতীয়তঃ ভবিষ্যৎ	Singular	একক	এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬৩ ২৩৬২৩
			He will have gone.	
	Dual	দ্বয়	এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬২৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬২৩ ২৩৬২৩
			They will have gone.	
	Plural	এক'৬২	এ২২২৩ ০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬২৩ ২৩৬২৩	০২৬২ ৬৬৬৬০৭৭৬২৩ ২৩৬২৩
			They will have gone.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜେଲଃ କାନା { ଡେଗେ ହୁୟୁଃ+ (ଅଜା - ତିଏଃ, ତାଲାଂ, ତାଲିଏଃ, ତାଲେ, ତାବ, ତାମ, ତାବେନ, ତାପେ, ତାୟ, ତାକିନ, ତାକ)+ ଆ ନାହାଃ } ଦ ସାତାନ ଦାରାୟ ନାଂରେ ଲାଗତଃ କାନା। ଦିସା କାଃ ମାବନ ଅଜା ଦ ଜିଓୟାନ ବିଦାଲଗେ ଲାଗତଃଆ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ସୀତୀନ ଦାରାୟ ନାଂ – ତେରେଲ ଦ ବିଲି ଅଚ ଡେଗେ ହୁୟୁଃଆ ନାହାଃ।

ଫୁଟୁର/ Future		Perfect Continuous	ଚତୁର୍ଥ ଯୁଗ
1st person ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର	Singular ଫୁଟୁର	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ. ଫୁଟୁର	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ. ଫୁଟୁର
		I shall have been going.	
	Dual ଫୁଟୁର	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ
		ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର
		— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ
		ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର
2nd person ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର	Singular ଫୁଟୁର	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ
		ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର
	Dual ଫୁଟୁର	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ
		ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର
		— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ
		ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର
3rd person ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର	Singular ଫୁଟୁର	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ
		ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର
	Dual ଫୁଟୁର	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ
		ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର
		— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ	— — ଓଡ଼େ ଫୁଟୁର ଘାଟେ ଓଡ଼େ
		ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜେଲଃ କାନା { ଡେଗେ+କାନଓୟା+ ହୁୟୁଃ + (ଅଜା - ତିଏଃ, ତାଲାଂ, ତାଲିଏଃ, ତାଲେ, ତାବ, ତାମ, ତାବେନ, ତାପେ, ତାୟ, ତାକିନ, ତାକ)+ ଆ ନାହାଃ } ଦ ଚଳତ ସାତାନ ଦାରାୟ ନାଂରେ ଲାଗତଃ କାନା।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଚଳତ ସୀତୀନ ଏନାଂ ନାଂ – ଗାପା ସେତାଃ ଦ ଡିଂଗୋ ଡିଂଗୋ ଡେଗେ ଜମ ହୁୟୁଃ ତିଏଂ ନାହାଃ। ଗାପା ଆମ ନାହେଲ ଆଓ ମାଢ଼ାଂ ଦ ନୁକିନ ଡାଂରା ଡେଗେ ସିୟୋଃ ହୁୟୁଃ ତିଏଂ ନାହାଃ।

ବି.ଦ୍ର. – ‘ନାହାଃ’ ଦ ‘ହାଃ’ ହିଁ ବେଓହାରଂଆ। ଅଜା ଦ ଜିଓୟାନ ବିଦାଲ ଏଞ୍ଜୁମ ବାଂଖାନ ଉଞ୍ଜୁମ ଆର ବାଂଖାନ କାନଓୟା ରେ ବେଓହାରଂଆ।

ଆରହି ବ ଏଞ୍ଜେଲ ଲେଗେ -

ବିଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦ 'ମଧୁ' ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶବ୍ଦର ଗୁଣାବଳୀ (Indefinite Tense)					
ପ୍ରାଚୀନ/ Present Indefinite		ବିଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦର ଗୁଣାବଳୀ		ଶବ୍ଦର ଗୁଣାବଳୀ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ	
1st person ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	Singular ମଧୁ	ମଧୁ	ମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ I eat rice.
	Dual ମଧୁ	ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ We eat rice.
		ମଧୁ	ମମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ We eat rice.
	Plural ମଧୁ	ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ We eat rice.
		ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ We eat rice.
2nd person ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	Singular ମଧୁ	ମଧୁ	ମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ You eat rice.
	Dual ମଧୁ	ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ You eat rice.
	Plural ମଧୁ	ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ You eat rice.
3rd person ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	Singular ମଧୁ	ମଧୁ	ମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ He/She eat rice.
	Dual ମଧୁ	ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ They eat rice.
	Plural ମଧୁ	ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ They eat rice.

ପ୍ରାଚୀନ/ Past Indefinite Tense					
1st person ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	Singular ମଧୁ	ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ I ate rice.
	Dual ମଧୁ	ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ We ate rice.
		ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ We ate rice.
	Plural ମଧୁ	ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ We ate rice.
		ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ We ate rice.
2nd person ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	Singular ମଧୁ	ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ You ate rice.
	Dual ମଧୁ	ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ You ate rice.
	Plural ମଧୁ	ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ You ate rice.
3rd person ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	Singular ମଧୁ	ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ He/She ate rice.
	Dual ମଧୁ	ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ They ate rice.
	Plural ମଧୁ	ମଧୁ+ମ=ମଧୁ	ମମ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ	ମଧୁ ଗୁଣାବଳୀ They ate rice.

ଓଡ଼ିଆ ଭବିଷ୍ୟତ Indefinite Tense		ବିଭିନ୍ନ ମୁଖ୍ୟ	ସମ୍ଭାଷଣ	ବିଭିନ୍ନ ମୁଖ୍ୟ	ଉଦାହରଣ ସହ ଉଦାହରଣ	
1st person	Singular ଏକ	ଆମ	ମୁଁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁ ଖାଉଁବୁ I will eat rice.
ଏକାଦଶ ଓଡ଼ିଆ	Dual ଦ୍ଵୟ	ଆମ	ମୁଁମୁଁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁମୁଁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁମୁଁ ଖାଉଁବୁ We will eat rice.
		ଆମ	ମୁଁମୁଁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁମୁଁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁମୁଁ ଖାଉଁବୁ We will eat rice.
	Plural ବହୁ	ଆମ	ମୁଁମୁଁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁମୁଁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁମୁଁ ଖାଉଁବୁ We will eat rice.
		ଆମ	ମୁଁମୁଁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁମୁଁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁମୁଁ ଖାଉଁବୁ We will eat rice.
2nd person	Singular ଏକ	ଆମ	ତୁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ତୁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ତୁ ଖାଉଁବୁ You will eat rice.
ଏକାଦଶ ଓଡ଼ିଆ	Dual ଦ୍ଵୟ	ଆମ	ତୁମୁଁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ତୁମୁଁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ତୁମୁଁ ଖାଉଁବୁ You will eat rice.
	Plural ବହୁ	ଆମ	ତୁମୁଁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ତୁମୁଁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ତୁମୁଁ ଖାଉଁବୁ You will eat rice.
3rd person	Singular ଏକ	ଆମ	ସେ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ସେ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ସେ ଖାଉଁବୁ He/She will eat rice.
ଏକାଦଶ ଓଡ଼ିଆ	Dual ଦ୍ଵୟ	ଆମ	ସେମୁଁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ସେମୁଁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ସେମୁଁ ଖାଉଁବୁ They will eat rice.
	Plural ବହୁ	ଆମ	ସେମୁଁ	ଯିବୁ	ଓଡ଼ିଆ ସେମୁଁ ଖାଉଁବୁ	ଓଡ଼ିଆ ସେମୁଁ ଖାଉଁବୁ They will eat rice.

ବିଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦ, 'ମଧୁ' ଶବ୍ଦରେ ଉପଯୋଗୀ ଶବ୍ଦର ଲିଷ୍ଟ (Continuous Tense)					
ପ୍ରାଥମିକ ଶବ୍ଦର ଲିଷ୍ଟ/ Present Continuous Tense		ବିଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ	ଉଦାହରଣ ଶବ୍ଦ ଲିଷ୍ଟ	
1st person ମୁଁ ଶବ୍ଦ	Singular ଏକ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୧	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ I am eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୨	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ We are eating rice.
		ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୩	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ We are eating rice.
	Plural ବହୁ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୪	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ We are eating rice.
		ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୫	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ We are eating rice.
2nd person ତୁମ ଶବ୍ଦ	Singular ଏକ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୬	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ You are eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୭	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ You are eating rice.
	Plural ବହୁ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୮	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ You are eating rice.
3rd person ତା/ତାଙ୍କ ଶବ୍ଦ	Singular ଏକ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୯	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ He/She is eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୧୦	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ They are eating rice.
	Plural ବହୁ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ / ଶବ୍ଦ	୧୧	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ	ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ They are eating rice.

ଓଡ଼ିଆ ଭବିଷ୍ୟତ/Future Continuous Tense					
		ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଭକ୍ତି	ଉଦାହରଣ
1st person ମୁଁ/ମୁଁଙ୍କ	Singular ଏକ	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୧	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି I shall be eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୨	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି We shall be eating rice.
		ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୩	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି We shall be eating rice.
	Plural ବହୁ	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୪	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି We shall be eating rice.
		ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୫	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ମୁଁ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି We shall be eating rice.
2nd person ତୁ/ତୁମ୍ଭ	Singular ଏକ	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୬	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ତୁ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି You will be eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୭	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ତୁ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି You will be eating rice.
	Plural ବହୁ	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୮	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ତୁ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି You will be eating rice.
3rd person ସେ/ସେମାନେ	Singular ଏକ	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୯	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ସେ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି He/She will be eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୧୦	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ସେ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି They will be eating rice.
	Plural ବହୁ	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	୧୧	ଓଡ଼ିଆ/ଭବିଷ୍ୟତ	ଓଡ଼ିଆ ସେ ଚାଉଳ ଖାଉଥିବି They will be eating rice.

୧୩.୦୩.୧ ୧୧୩୩ ୧୩୩/Past Perfect Tense					
1st person ୧୩୩୩୩୩୩୩୩	Singular	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୧	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩.୧ I had eaten rice.
	Dual	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୧୩୧	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ We had eaten rice.
		୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୧୩ ୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ We had eaten rice.
	Plural	୧୩୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୧୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ We had eaten rice.
		୧୩୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୧୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ We had eaten rice.
2nd person ୧୩୩୩୩୩୩୩୩	Singular	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୧	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ You had eaten rice.
	Dual	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୧୩୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ You had eaten rice.
	Plural	୧୩୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୧୩୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ You had eaten rice.
3rd person ୧୩୩୩୩୩୩୩୩	Singular	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୧୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ He/She had eaten rice.
	Dual	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୩୩୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ They had eaten rice.
	Plural	୧୩୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୦୩୩୩	୩୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ They had eaten rice.

୧୩.୦୩.୧ ଶୁଭବିଭାବ ପ୍ରତିଭା/Future Perfect Tense		ବିଭବିଭାବ ୧୩୧୧୧	ସମ୍ଭାବନା		
1st person ୧୩୩୩୩ ଶୁଭବିଭାବ	Singular ୧୩୩	୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩.	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩. I shall have been eating rice.	
	Dual ୧୩୩	୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩୩୩ We shall have been eating rice.	
		୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩୩୩ We shall have been eating rice.	
	Plural ୧୩୩୩	୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩୩୩ We shall have been eating rice.	
		୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩୩୩ We shall have been eating rice.	
2nd person ୧୩୩୩୩ ଶୁଭବିଭାବ	Singular ୧୩୩	୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩ You will have been eating rice.	
	Dual ୧୩୩	୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩୩୩ You will have been eating rice.	
	Plural ୧୩୩୩	୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩୩୩ You will have been eating rice.	
3rd person ୧୩୩୩୩ ଶୁଭବିଭାବ	Singular ୧୩୩	୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩ He/She will have been eating rice.	
	Dual ୧୩୩	୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩୩୩ They will have been eating rice.	
	Plural ୧୩୩୩	୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩	୦୩୩୩୩୩	ଶୁଭବିଭାବ ୧୩୩ ୦୧୧୧ ପ୍ରତିଭାବ ୧୩୩୩ ୦୩୩୩୩୩ They will have been eating rice.	

୧୩.୦୩.୧ ଶତପଥ ଫରମାତ୍ତା ଫରମାତ୍ତା / Present Perfect Continuous Tense		ବର୍ତ୍ତମାନ ଲଞ୍ଜିତ୍ତା	ସଂଖ୍ୟା		
1st person ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ	Singular ଫରମାତ୍ତା	ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	୧	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା I have been eating rice.	
	Dual ଫରମାତ୍ତା	ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	୧୨୧	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା We have been eating rice.	
		ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	୧୩୧	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା We have been eating rice.	
	Plural ଫରମାତ୍ତା	ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	୧୩	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା We have been eating rice.	
		ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା We have been eating rice.	
2nd person ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ	Singular ଫରମାତ୍ତା	ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା You have been eating rice.	
	Dual ଫରମାତ୍ତା	ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା You have been eating rice.	
	Plural ଫରମାତ୍ତା	ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା You have been eating rice.	
3rd person ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ	Singular ଫରମାତ୍ତା	ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା He/She has been eating rice.	
	Dual ଫରମାତ୍ତା	ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା They have been eating rice.	
	Plural ଫରମାତ୍ତା	ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା	ଫରମାତ୍ତା ଶତପଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫରମାତ୍ତା They have been eating rice.	

୧୩.୦୩.୧ ଗ୍ରହପଦ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ /Future Perfect Continuous Tense		ବିଭିନ୍ନ ୧୨୧୧	ସଂଖ୍ୟା	ବିଭିନ୍ନ ୧୨୧୧	
1st person ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ	Singular ୧	ଭବିଷ୍ୟତ	୧	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ I shall have been eating rice.
	Dual ୨	ଭବିଷ୍ୟତ	୧୨	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We shall have been eating rice.
		ଭବିଷ୍ୟତ	୧୩	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We shall have been eating rice.
	Plural ୩	ଭବିଷ୍ୟତ	୧୪	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We shall have been eating rice.
		ଭବିଷ୍ୟତ	୧୫	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We shall have been eating rice.
2nd person ୨ୟ ଶ୍ରେଣୀ	Singular ୧	ଭବିଷ୍ୟତ	୧୬	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ You will have been eating rice.
	Dual ୨	ଭବିଷ୍ୟତ	୧୭	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ You will have been eating rice.
	Plural ୩	ଭବିଷ୍ୟତ	୧୮	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ You will have been eating rice.
3rd person ୩ୟ ଶ୍ରେଣୀ	Singular ୧	ଭବିଷ୍ୟତ	୧୯	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ He/She will have been eating rice.
	Dual ୨	ଭବିଷ୍ୟତ	୨୦	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ They will have been eating rice.
	Plural ୩	ଭବିଷ୍ୟତ	୨୧	ଓଡ଼ିଆ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ They will have been eating rice.

୧୩.୦୩.୨ ଗ୍ରହପଦ

୧୩.୦୩.୨ ଗ୍ରହପଦ /Simple Present Tense		୧୩.୦୩.୨ ଗ୍ରହପଦ		
		ବିଭିନ୍ନ ୧୨୧୧	ସଂଖ୍ୟା	ସଂଖ୍ୟା
1st person ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ	Singular ୧	ଭବିଷ୍ୟତ	୧୨	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ I am a student.
		ଭବିଷ୍ୟତ	୧୩	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ I am fair.
	Dual ୨	ଭବିଷ୍ୟତ	୧୪	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We are brother.
		ଭବିଷ୍ୟତ	୧୫	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We are brother.
		ଭବିଷ୍ୟତ	୧୬	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We are agreeing.
		ଭବିଷ୍ୟତ	୧୭	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We are agreeing.
	Plural ୩	ଭବିଷ୍ୟତ	୧୮	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We are poor.
		ଭବିଷ୍ୟତ	୧୯	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We are relatives.
		ଭବିଷ୍ୟତ	୨୦	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ We are poor.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

2nd person ୧ମାତ୍ର ଶ୍ରୋତା	Singular ଏକ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ସମ୍ପର୍କୀୟ You are relative.	ତୁମ୍ଭେ ସମ୍ପର୍କୀୟ
		ଘଟଣା	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ଘଟଣା You are angree.	ଘଟଣା ଘଟଣା
	Dual ଦ୍ଵୟ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ଯୁରୋପୀୟ You are european.	ୟୁରୋପୀୟ ୟୁରୋପୀୟ
		ଘଟଣା	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ଯୁରୋପୀୟ You are well.	
	Plural ବହୁ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ଯୁରୋପୀୟ You are european.	ୟୁରୋପୀୟ
		ଘଟଣା	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ଯୁରୋପୀୟ You are ill tempare.	ୟୁରୋପୀୟ
3rd person ୩ୟାତ୍ର ଶ୍ରୋତା	Singular ଏକ	ବିଧି	ସେ/ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଡାକ୍ତର He/She is an Doctor.	ଡାକ୍ତର
		ଘଟଣା	ସେ/ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଯୁରୋପୀୟ He/She is well.	ୟୁରୋପୀୟ
	Dual ଦ୍ଵୟ	ବିଧି	ସେ/ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଡାକ୍ତର They are Diku.	ଡାକ୍ତର
		ଘଟଣା	ସେ/ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଡାକ୍ତର They are ill tempare.	ୟୁରୋପୀୟ
	Plural ବହୁ	ବିଧି	ସେ/ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଡାକ୍ତର They are English man.	ଡାକ୍ତର
		ଘଟଣା	ସେ/ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଡାକ୍ତର They are fair.	ୟୁରୋପୀୟ

୧ମାତ୍ର ଶ୍ରୋତା/Simple Present Tense			୧ମାତ୍ର ଶ୍ରୋତା ଶ୍ରୋତା		
			୧ମାତ୍ର	୧ମାତ୍ର ଶ୍ରୋତା	୧ମାତ୍ର ଶ୍ରୋତା
1st person ୧ମାତ୍ର ଶ୍ରୋତା	Singular	ଏକ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ମୋର This stone is mine.
	Dual	ଦ୍ଵୟ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ମୋର This stone is our.
			ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ମୋର This stone is our.
	Plural	ବହୁ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ମୋର This stone is our.
		ବହୁ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ମୋର This stone is our.
2nd person	Singular	ଏକ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ This stone is your.
୧ମାତ୍ର ଶ୍ରୋତା	Dual	ଦ୍ଵୟ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ This stone is yours.
	Plural	ବହୁ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ This stone is yours.
3rd person	Singular	ଏକ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ This stone is his/hers.
୧ମାତ୍ର ଶ୍ରୋତା	Dual	ଦ୍ଵୟ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ This stone is theirs.
	Plural	ବହୁ	ତୁମ୍ଭେ	ବିଧି	ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ This stone is theirs.

ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରକାର/Simple Present Tense		ମାତୃସ୍ୱରୂପ ବା ପ୍ରାକୃତ ଶବ୍ଦର ସଂସ୍କୃତି, 'ସଂ', 'ସଂ' ଥିବା 'ସଂସଂ' ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି		
		ବିଭକ୍ତିର ସଂସ୍କୃତି	ସଂସ୍କୃତି	ସଂସ୍କୃତିର ଉତ୍ପତ୍ତି
ସଂସ୍କୃତି	Singular ସଂସ୍କୃତି	ବିଭକ୍ତି	ସଂ	ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି This goat is mine.
	Dual ଦ୍ୱୟ	ବିଭକ୍ତି	ସଂସଂ	ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି These goats are mine.
	Plural ସଂସ୍କୃତି	ବିଭକ୍ତି	ସଂସଂ	ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି These goats are mine.
ପ୍ରାକୃତ	Singular ସଂସ୍କୃତି	ବିଭକ୍ତି	ସଂ	ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି That goat is mine.
	Dual ଦ୍ୱୟ	ବିଭକ୍ତି	ସଂସଂ	ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି Those goats are mine.
	Plural ସଂସ୍କୃତି	ବିଭକ୍ତି	ସଂସଂ	ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି Those goats are mine.
ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରାକୃତ	Singular ସଂସ୍କୃତି	ବିଭକ୍ତି	ସଂ	ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି That goat is mine.
	Dual ଦ୍ୱୟ	ବିଭକ୍ତି	ସଂସଂ	ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି Those goats are mine.
	Plural ସଂସ୍କୃତି	ବିଭକ୍ତି	ସଂସଂ	ସଂସ୍କୃତିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି Those goats are mine.

ଫରମ୍ଭିକ ଶବ୍ଦ/Simple Present Tense			ମାତୃପିତୃ ଗଣନା ଶିକ୍ଷା. ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀ	
			ଫରମ୍ଭିକ ଶବ୍ଦ	ଉଦାହରଣ
1st	Singular	ଏକ	ଆମ	ଆମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା ଆମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା I live with my maternal uncle.
	Dual	ଦୁଇ	ଆମ	ଆମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା ଆମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା We live with our maternal uncle.
	Plural	ବହୁ	ଆମ	ଆମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା ଆମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା We live with our maternal uncle.
2nd	Singular	ଏକ	ତୁମ	ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା You live with your maternal uncle.
	Dual	ଦୁଇ	ତୁମ	ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା You live with your maternal uncle.
	Plural	ବହୁ	ତୁମ	ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା You live with your maternal uncle.
3rd	Singular	ଏକ	ସେ	ସେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା ସେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା He/She lives with his/her maternal uncle.
	Dual	ଦୁଇ	ସେ	ସେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା ସେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା They live with their maternal uncle.
	Plural	ବହୁ	ସେ	ସେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା ସେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଶିକ୍ଷା They live with their maternal uncle.

[illegible]

ឆ្នាំរោង បំពេញ កិច្ចការ នៃ គណៈកម្មាធិការ ទូទៅ ។

[illegible]

Past Perfect Continuous		
affirmative	ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରୀ.ରଞ୍ଜ.୦	<p>ଉତ୍ତର ଘରାଣ ଘରାଣରେ ନାମ ବାସ୍ତବ ଉତ୍ତରରେ ୦ଉତ୍ତର ବାସ୍ତବ I had been playing tir, before came to home.</p>
Negative	ବିବିଧାନ୍ତ.୨ ଶ୍ରୀ.ରଞ୍ଜ.୦	<p>ଉତ୍ତର ଘରାଣ ଘରାଣରେ ନାମ ଉତ୍ତର ବାସ୍ତବ ଉତ୍ତରରେ ୦ଉତ୍ତର ବାସ୍ତବ I had not been playing tir, before came to home.</p>
Interrogative	ବିବିଧାନ୍ତ ଶ୍ରୀ.ରଞ୍ଜ.୦	<p>ଉତ୍ତର ଘରାଣ ଘରାଣରେ ନାମ ବାସ୍ତବ ଉତ୍ତରରେ ୦ଉତ୍ତର ବାସ୍ତବ ବା ? Had I been playing tir, before came to home?</p>

Simple Future Tense ଶୁଭବିଧିର ଲେଖ		
affirmative	ଫୁଲୁଇଂ ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ଶୁଭବିଧିର I shall play tir tomorrow.
Negative	ନାହିଁ ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ନାହିଁ ଶୁଭବିଧିର I shall not play tir tomorrow.
Interrogative	କିଛି ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ଶୁଭବିଧିର କି ? Shall I play tir tomorrow?
Future Perfect Tense		
affirmative	ଫୁଲୁଇଂ ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର I shall have played tir, before you come.
Negative	ନାହିଁ ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ନାହିଁ ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର I shall have not played tir, before you come.
Interrogative	କିଛି ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର କି ? Shall I have played tir, before you come?
Future Continuous		
affirmative	ଫୁଲୁଇଂ ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର I shall be playing tir.
Negative	ନାହିଁ ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ନାହିଁ ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର I shall not be playing tir.
Interrogative	କିଛି ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର କି ? Shall I be playing tir?
Future Perfect Continuous		
affirmative	ଫୁଲୁଇଂ ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର I shall have been playing tir, before you came.
Negative	ନାହିଁ ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ନାହିଁ ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର I shall not have been playing tir, before you came.
Interrogative	କିଛି ଶୁଭବିଧିର	ଫୁଲୁଇଂ ନିଜେ ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର ଶୁଭବିଧିର କି ? Shall I have been playing tir, before you came?

[illegible]

ଓଠ	ଠ	ଓ	ଠ	ଓ	ଓଠଓ
ଠଠ	ଠ	ଠ	ଠ	ଠ	ଠଠଠ
ଠଠ	ଠ	ଠ	ଠ	ଠ	ଠଠଠ
ଠଠ	ଠ	ଠ	ଠ	ଠ	ଠଠଠ

୭ ତୃତୀୟ ଜତଜ – ତୃତୀୟ ଜତଜ ଦ ଗୀତା ରେନା: ହୃଦୟ କାମିଆ । ମେନକାନ ସାନାମ ଗୀତା ତୃତୀୟ ଜତଜ କାନ ରେନା ସାନାମ ତୃତୀୟ ଜତଜ ଗୀତା ବାଂ କାନା । ତୃତୀୟ ଜତଜ ତେଦ ମୁଳ ଆଡ଼ା ଖନ ଆରହଁ ମିଷ୍ଟାଂ ନାଓୟା ଆଡ଼ା ବେନା:ଆ ।

ଠ.ଠ.	nearest meaning in English	ଠ.ଠ.	ଠ.ଠ.	nearest meaning in English
ଠ.ଠ.	only	ଠ	ଠ.ଠ.	to feel
ଠ.ଠ.	to hang	ଠ	ଠ.ଠ.	dense
		ଠ	ଠ.ଠ.	scarcity
ଠ.ଠ.	father	ଠ	ଠ.ଠ.	to itch
ଠ.ଠ.	a flood	ଠ	ଠ.ଠ.	black bear
		ଠ	ଠ.ଠ.	boath
		ଠ	ଠ.ଠ.	a fiddle
		ଠ	ଠ.ଠ.	a hook
ଠ.ଠ.	Intoxicated	ଠ.ଠ.	ଠ.ଠ.	chhanel
		ଠ.ଠ.	ଠ.ଠ.	to decieve
		ଠ	ଠ.ଠ.	thigh
		ଠ	ଠ.ଠ.	salt
ଠ.ଠ.	mountain	ଠ	ଠ.ଠ.	To lie down of animals
		ଠ	ଠ.ଠ.	
		ଠ	ଠ.ଠ.	
ଠ.	tea	ଠ	ଠ.ଠ.	Finished
		ଠ	ଠ.ଠ.	Toddle
		ଠ	ଠ.ଠ.	hairless
		ଠ	ଠ.ଠ.	To put into water
		ଠ	ଠ.ଠ.	A goat for sacrifice given by the bridegroom to the bride's party
		ଠ	ଠ.ଠ.	To open the mouth
		ଠ	ଠ.ଠ.	Rice
		ଠ	ଠ.ଠ.	Unpleasant feeling
		ଠ	ଠ.ଠ.	To detach
		ଠ	ଠ.ଠ.	To break off
		ଠ	ଠ.ଠ.	Wheel
		ଠ	ଠ.ଠ.	Why
		ଠ	ଠ.ଠ.	To test
		ଠ	ଠ.ଠ.	
		ଠ	ଠ.ଠ.	
		ଠ	ଠ.ଠ.	
		ଠ	ଠ.ଠ.	
		ଠ	ଠ.ଠ.	one kind of fish
		ଠ	ଠ.ଠ.	one kind of fish
		ଠ	ଠ.ଠ.	a kind of flower
		ଠ	ଠ.ଠ.	thin

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	class
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	through
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	broken
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	float
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	tuch
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	cultivation
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	umbrela
ଫିଲ୍	to thresh grain	ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	ago
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	there
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	dance
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	just
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	because
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	thus
ଫିଲ୍	stain	ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	to plant in vacancies
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	to colour
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	by mistake
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	the pulb of fruit
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
ଫିଲ୍	suitable	ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	spider's web
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
ଫିଲ୍	forts	ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
ଫିଲ୍	field	ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
ଫିଲ୍	share	ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	
ଫିଲ୍	path	ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	line
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	tortoise
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	watch
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	ornament
ଫିଲ୍	man	ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	a grain
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	body
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	each
ଫିଲ୍	to reap	ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	harsh
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	eight
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	Sister in-law
		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	To jerk the hand
ଫିଲ୍		ଫିଲ୍	ଫିଲ୍	twenty

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

			ᱠᱤᱠ	the plough beam
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤ	To cook
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤ	To shew the teeth
		ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	To rub the body
ᱠᱤᱠ.	seed	ᱠᱤ	ᱠᱤᱠ.ᱠᱤ	Food left over on a plate
ᱠᱤᱠ	to accustom to work	ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤ	The irregular application of sindur to the forehead of a marriageable woman by a man
ᱠᱤᱠ	to lick with the tongue	ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤ	distress
		ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	to press against
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤ	last day of sahray
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤ	early stage
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤ	hawk
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	having bravery nerve
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	to cover over
		ᱠᱤᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	lean
ᱠᱤᱠ	a witch finder	ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	to be born
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	a thorn
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	a cultivated millet
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	perhaps
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	one type of hand grinding mill
		ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	animal
ᱠᱤᱠ	a bone	ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠ/ᱠᱤᱠᱤᱠ	the foot
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ/ᱠᱤᱠᱤᱠ	to take care of/ protect
ᱠᱤᱠᱤᱠ	oozes out of	ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	heat from flame
		ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	A spring of water
		ᱠᱤᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	To strip off
		ᱠᱤᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	Scorched by fire
		ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	This is a way of one who cures snake bites etc.
ᱠᱤ	fruit	ᱠᱤ	ᱠᱤᱠ	to eat
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤ	to bath
		ᱠᱤᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤ	To lay an embargo on
		ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	rubbish
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤ	Brush off
		ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	cheek
		ᱠᱤᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	salutation
		ᱠᱤᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	reaching to the feet
		ᱠᱤᱠᱤ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	to prove
		ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	sour
		ᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	worm
		ᱠᱤᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	to measure
		ᱠᱤᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	to time
		ᱠᱤᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	to become emaciated
		ᱠᱤᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	lake
		ᱠᱤᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	painful
		ᱠᱤᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	a wart
		ᱠᱤᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠ	a pair
		ᱠᱤᱠᱤᱠ	ᱠᱤᱠᱤᱠᱤᱠ	to touch

		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	a joint
		ଠଠ	ଠଠଠଠ	one type of rope uses at ଠଠଠଠ
		ଠ	ଠଠଠ	aim
		ଠ	ଠଠଠ	to brush smoothly by hand
bଠଠ	time	ଠ	bଠଠଠ	deaf
		ଠଠ	bଠଠଠଠ	cold
		ଠଠ	bଠଠଠଠ	next year
		ଠଠ	bଠଠଠଠ	a young hen

କାଥା ଆରୁ

ଆବ ଦିନ ହିଲୋଃବ ରଢ଼େଃ କାନ କାଥା ଆର ଏଟାଃ ହଢ଼ ବ ଆଞ୍ଜମ ସେ ଲୀୟ ଆକ କାନା। ସେଲେକା ଆମ ଦ ମାଚେଃ ଏ ମେତାଃ ମେୟା – “ଆମ ବାବା ଲୀୟ ଆୟ ମେ, ଗାପାଦ ଇଃସ୍କୁଲ ଛୁଟି ଗେୟା। ଅନାତେ ଆପେ ଅଢ଼ାଃ ନାଃଈଃ ଚାଲାଃଆ ”। ନଠୟା କାଥା ଆମ ବାବାଠେନ ଲୀୟ ହୁୟଃ ତାମା। ବାର ଲେକାକାତେ ମାଚେତାଃ କାଥା ଆମ ବାବାଠେନ ଏମ ଲୀୟ ଦାଢ଼େୟାଃଆ – (୧) ମାଚେତାଃ କାଥା ଲେକାଗେ ଲୀୟ, ଆର ବାଞ୍ଝାନ (୨) ମାଚେତାଃ କାଥା ରେନାଃ ତେତେଃ ବୁଝାଠ କାତେ ଆମ ଲେକାତେ ଲୀୟ।

ମାଚେତା କାଥା ଲୀୟ ଲେକାତେ ମେନଗଃଆ ୧. ମାଚେତ ଲୀୟ କେଦାୟ, “ଆମ ବାବା ଲୀୟ ଆୟ ମେ, ଗାପାଦ ଇଃସ୍କୁଲ ଛୁଟି ଗେୟା। ଅନାତେ ଆପେ ଅଢ଼ାଃ ନାଃଈଃ ଚାଲାଃଆ ”। ଆର ବାଞ୍ଝାନ ୨. ମାଚେତ ଲୀୟ କେଦାୟ ସେ, ଗାପା ଇଃସ୍କୁଲ ଛୁଟି ଗେତେ ଆବ ଅଢ଼ାଃଈ ହିଞ୍ଜୁଃଆ।

ତାହଲେ ମେନକେୟାବ ଲୀଲୀୟିଞ୍ଜ ଆ କାଥା ବାଞ୍ଝ ବଦଳ କାତେ ଲୀୟ ଦ ୧. ଲୀୟ ଆକାଞ୍ଝ ଲେକା କାଥା ଆରୁ ଆର ଲୀଲୀୟିଞ୍ଜ-ଆ କାଥା ବଦଳ କାତେ ଦ ୨. ଆମ ଲେକା ଲୀୟ ଆରୁ ନଠୟା ବାର ଲେକାତେ ମେନଗଃଆ।

କାଥା	ଲୀୟ ଆକାଞ୍ଝ ଲେକା	ଆମ ଲେକା
ରାମ ଲୀୟ କେଦାୟ, ‘ଈଃ ପାତା ଈଃଈଈଈ ଚାଲାଃ ଆଈଃ’।	ରାମ ଲୀୟ କେଦାୟ ସେ, ‘ଈଃ ପାତା ଈଃଈଈଈ ଚାଲାଃ ଆଈଃ’।	ରାମ ଲୀୟ କେଦାୟ ସେ, ଉନି ପାତା ଈଃଈଈଈ ଚାଲାଃ ଆୟ।

References

1. P. O. Bodding, “A Santal Dictioanry”, 7 parts in 5 volumes, Gyan Publishing House, New Delhi-110002, 2002.
2. CAMPBELL’S, SANTALI-ENGLISH DICTIONARY, THIRD EDITION, FIRMA KLM PRIVATE Ltd., Reprinted-1988.
3. Raghunath Murmu, “Ronor: A Santali Grammar in Santali”, Adibasi Socio-Educational and Cultural Association of Orissa, 7th Edition, 2002.
4. Dharendra Nath Baskey, “HOR ROR BAYAN-ARI”, 1st Edition, July-2001.
5. West Bengal Board of Secondary Education, “HOR ROR ARI AR ANAL GANTHAR, 1st Edition, June-2002.
6. T. K. Rapaz ‘SANTALI RONOR AR PARIAN-SANTALI GRAMMAR AND DICTIONARY’ 1st Edition, 2005.
7. Dilip Gupta and J. Herbert, “High School English Grammar and Composition”, Parul Library, Kolkata-700073, fifth Edition, 2010-2011.
8. P. C. Das ‘Beginners Applied English Grammar, Composition & Translation, for junior level’